

ÉRDI IRKA ZSEBKÖNYVEK

(I)GAZSÁG

Érd, 2019

ÉRDI IRKA ZSEBKÖNYVEK

Sorozatszerkesztő:
Habos László

Szöveggondozás:
Daróci Lajosné

Borítókép:
Karsch Manfred alkotása

Kiadja a POLY-ART ALAPÍTVÁNY

ELŐSZÓ az (I)GAZSÁG c. kötethez

Mottó:

*„Az igazság sokszínű szomorúsága átizzik a levegőn,
és tovasuhan a kertek alatt...” (NRM)*

Igazság – gázság: szójáték, formailag csak egyetlen betű a különbség, etimológiai szempontból viszont legalább akkora, mint jelentésében.

A *gázság* a *gaz* szóból keletkezett szóképzéssel, de az *igazság* nem ebből ered. A *magyar nyelv történeti-etimológiai szótára* szerint a két szónak semmi köze egymáshoz. Elképzelhető, hogy a *gaz* szó szláv eredetű, például a bolgár vagy a szlovén *gozd* kifejezéssel van kapcsolatban, amelynek a jelentése: erdő. Az is lehet, hogy oszét jövevényszó a *gaz*.

Az *igaz* szó viszont belső fejlemény, alapszava feltehetően a *jog* főnév egy régi nyelvi változata. Az *igazság* 1372 óta létezik a nyelvünkben, a *gázság* pedig 1621 óta.

E kötetben szereplő művek a történelem és az egyéni életek igazságtalanságait tartalmazzák, a társadalmi és erkölcsi értelemben vett igazságot.

Filozófiai értelemben az *igaz*, ami minden körülmények között bizonyos, ellenőrzött tény, megalapozott elvre épül, ami bizonyított, ami hiteles, ami jogi és

erkölcsi értelemben vett igazságosságot fejezi ki. Nehéz megismerni, mert a világ összetett, és a tudomány különböző területein más-más módszereket alkalmaznak. A logikai, az erkölcsi, a lételméleti igazságok a valóság hű tükrei. A hétköznapi életben az igazmondást jelenti, a szava-hihetőséget.

Sajnos, a való életben többször találkozunk igazságtalansággal...

Sok ember érdemtelenül jut előbbre, miközben a műveltebbek, a tanultabbak nem érvényesülnek megfelelően. Gyakran érezzük, hogy a világ igazságtalan (hozzánk, velünk).

Téves az a hit, hogy a munka, a kitartó szívósság, a példaértékű magatartás meghozza gyümölcsét, kiérdemeljük a jobb sorsot. Nehéz előrejutni, nehéz megvalósítani bármilyen álmunkat. (Ha könnyű lenne, mindenkinek sikerülne).

Kudarok, nehézségek kísérik életünket, emberfeletti erőfeszítés, terhek vállalása, gyötrelmek, megalkuvás, ostoba, hozzá nem értő és kivételező főnök, de övé a hatalom és a dicsőség, nem a nagyobb szakértelemmel bíró beosztotté – egyértelmű, ki sérül ilyenkor.

Jön a sopánkodás, az önsajnálát, a panaszáradat, betegséggel cifrázott életkörülmények...

Mit mondanak az ismert írók, filozófusok?

„Az igazság fáklya, méghozzá rettenetes; ezért próbá-

lunk mind csak úgy hunyorogva elszurranni mellette, mi több, félve, hogy megéget.” (Goethe)

„Az igazsággal immár olyan ritkán találkozunk, hogy az arcába bámulva azt hisszük, csak egy újabb hazugságról próbálják elterelni vele a figyelmünket”. (W. R. Forstchen)

„Az igazság olykor hazugság képében rejtőzik.” (J. R. R. Tolkien)

„Néha az igazság egyértelmű. Csak azok nem látják, akiknek érdekük fűződik hozzá”. (S. Bolton)

„Ha igazat mondunk, azzal a leghalhatóbb valóságot hozzuk létre. Az igazság építményei évezredekig fennmaradnak. Az igazság a szegények élelme és öltözete, a nemzetek vagyona és biztonsága”. (J. B. Peterson)

A mi világunkban az abszolút igazság nem létezik. Ami a dolgokat megváltoztatja, nem az, hogy tudjuk-e az igazságot vagy tévedünk. Az számít, hogy megtaláljuk-e, mi van a tények mögött. Az igazság nem a gonosz legyőzéséről szól, hanem arról, hogy felkeltsük az emberek figyelmét, hogy a gonosz létezik.

Amikor meghirdettük ezt a pályázatot 2018 tavaszán, ez a gondolat vezérelt. A beérkezett írások sokszínűek, de mindnek hasonló az üzenete: annak van igaza, akinek hatalma, pénze, befolyásosabb pozíciója van... Az erő, az ököl dönti el. Ahogyan ezt Kovács F. István érzék-

letesebben megfogalmazta:

„Az igazságot mindig a hatalom törvényei testesítik meg. Éppen úgy, ahogy az nekik megfelel, így aztán ők „nevezik ki” a bűnösöket is.”

Novelláját hangulati és érzelmi cizelláltság jellemzi, a csehovi tömörségben benne van az egész korszellem, a társadalom, a forradalom, majd a büntetés igazságtalansága.

Magyarádi Ágnes is látteleletet ad a mi korunkról: nem a bűnösöket büntetik meg, hanem az áldozat a hibás, a hamvas-ártatlan-jókisgyermek tökéletesen tudják, hogyan manipulálják a szülőket, a tanárokat, csak összebeszélés kérdése, és bárkit megvádolhatnak bármivel. Az ügyvéd porig alázhatja a szerény jövedelmű fiatal tanárnőt. Van az a pénz, amiért igazságtalannak lehet lenni. Résztelenség, féktelen rosszindulat, kiszolgáltatott helyzet – minden benne van.

Kreischer Nelly hasonló bölcsességgel fogalmaz:

Az ember fejlődése csak mese,
ember embernek farkasa marad,
fejlődésének útja gaztettekkel tele.
Úgy tűnik, csak az idő halad,
gyarlóságunk örök, s nem változik semmit sem.

Különös, hogy fiatal tehetségeink más szemszögből

közelítik meg a téma lényegét: Szigetvári Zsófi (még középiskolás) teljes hitelességgel bele tud bújni bárkinnek a bőrébe. Látjuk, hogyan bontakozik ki Görgei lélekábrázolása során a jellem, a tépelődésből az igazság: ki az áruló?

Dylan D. Tides az Arany János-stílusú balladairás nagy mestere, pedig még „legénytoll se helyezik állán”. Ő a soha el nem múló fájdalom megjelenítője: égbekiáltó szenvedés és vád, ha a szülő halott gyermekét siratja. Pálfi Nándor is a mély érzések kiváló tolmácsolója. A barátság, az emberi kapcsolatok elmúlnak, megszakadnak, kiüresednek. Az emlékezet szelektív: elfelejtődik minden, sajnos, a szép is. Váratlan csavar van ebben is, mint minden más írásában. És bölcsesség, szinte egy életnyi tapasztalat, pedig fiatalember. Nem élhette át, „csak” tehetséges író.

„Akkor mindketten felneveltünk, és én arra gondoltam, hogy milyen különös dolog olyasvalakit szeretni, akiről tudod, hogy előbb-utóbb úgyis elveszited. Ez is olyasmi lehet, mint amikor annyira vársz egy pillanatra, hogy mikor végül elérkezik, már nem is tudsz igazán örülni neki. Reménytelen, és éppen ezért emberi... A világ éppen az olyasfajta emberektől lesz elviselhető hely, mint amilyen te is vagy.

Az egyik beszélgetés során feltették nekem a kérdést: a művészeknek feladatuk-e az igazság kutatása?

A drága Esterházy Péter erre azt válaszolta, hogy az

irodalomnak nincs feladata. Feladata a rendőrségnek van... Azt is mondta, hogy nehéz megállapítani egy műről, hogy jó vagy rossz, nem olyan könnyű megmondani, mint a vaskohászatban. Se a siker nem mérce, se a sikertelenség.

Útravalónak is jó.

Az is biztos, hogy büszkék lehetünk erre a kötetre (is), mert vannak több dimenzióban gondolkodó íróink, költőink, akiknek egyedi stílusuk van, gazdag a kifejező rendszerük, eszköztáruk. Életteli, hiteles mondataik, filmszerű képsoraik meggyőzőek.

A jó műveket öröm olvasni, feltöltődést jelent. Szerintem minden nyavalyára, testi-lelki bajra gyógyír a minőségi irodalom olvasása. A külső baj nem múlik el tőle, de más megvilágításba helyezzük a világot, akár a nézőpontunk is megváltozhat.

Így értékeltünk:

Kiemelkedő ARANY (vers és próza):

Kovács F. István

Vers

ARANY MINŐSÍTÉS: Szabó Aida, Kósa Márta, Habos László, Ludwig Géza, Dylan D. Tides

EZÜST MINŐSÍTÉS: Barna Júlia, Valentin István

BRONZ MINŐSÍTÉS: Keischer Nelly, Szöllösi Bernadett

Próza

ARANY MINŐSÍTÉS: Magyarádi Ágnes, Szigetvári Zsófia Petra, Pálfi Nándor

EZÜST MINŐSÍTÉS: Tarnócziné Barabás Irén, Nagy-Rakita Melinda

BRONZ MINŐSÍTÉS: Kárász Tamás

Kedves Olvasó!

Ez az IRKA zsebkönyvsorozat 12. kötete, a 2018-as őszi nagypályázatra benyújtott írások válogatott gyűjteménye.

Forgasd szeretettel, olvasd nyílt szívvel, és találj benne kedvenceket. Ezt kívánom.

Daróci Lajosné
IRKA-kör

Barna Júlia

(I)gazság

az igazság nevében beszél a gazság
a jóság nevét bitorolja a gonoszság
békés növényevők és vérengző vadak
nem választhatják mindig a könnyebb utat
néha egymás bőrébe bújnak
előjeleket váltanak a használatban
kirojtosodott gondolatok
a vágy az érdek eltéríti a nézeteket egy másik irányba
feledteti a képmutatást
a szerzett kincsek szegényes ragyogása
hallgat mélyen a szekrénybe hajtogatott lelkiismeret
minél több a beszéd annál kevesebb a gondolat
fáradt léptek vonszolnak
a büszkeség morzsákban szóródik
alig marad annyi
hogyan tudjanak megalázni
hitnek nem ágyaz este imája
ha nem táplálja vágya
oltalmazni a világ ráeső kis részét
az igazság elvarázsolt tereken jár
határokat lép át felölt egy álruhát
virtuális vidékeken felismerhetetlen
véges világba gyökerezve
nyúlnék érte az égbe

Dylan D. Tides

A Kíváncsiak

Ugrik a karcsú fűzfalevél,
kézen fogta a szél,
s futnak a fák közt, szinte zenél
játékukhoz a dél.

Ballag az Ember. Furcsa ma. Fél.
Titkon súg, s les a nép.
Gyurgyalag, Unka s mind, aki él,
azt nézik, hova lép.

„Messzire tarthat, nincs pihenő!”
– hoz hírt futva a Nyest.
„Gyenge szemében semmi erő,
lélek nincs, csak a test...”

„Könnyei égnek bokrokon át”
– búsan szólt az Egér.
„Zsákja cipelné nagy nyomorát?
Alján sár s pipitér.”

Térden az Ember. Nincs szava. Vár.
Sóhajt küld, remegőt.
Inge zsebében sírva talál
egy hímes keszkenőt.

„Túl nagy a rejtély... Ostoba tán?!”
– toppantott a Suta.
„Két fadarabkát nézni bután!
Én mondom, de fura!”

„Mindenik évben erre kerül.”
– mordult halkán a Tölgy.
„Bánata mélyből s mélybe merül,
reszket tőle a völgy.

Órzöm a gyászát, nem kutatok,
érezem, fájna nagyon...
Menjetek innét, vár utatok!
Őt meg síri halom...”

Omlik az Ember. Szív-ugarán
bomlás erdeje nő.
Oldja a kendőt, s múlt-sugarán
emlék úszik elő.

Régi ezüsből csepp-amulett,
apró gesztenyebáb,
medvecukorkák (már szaga lett),
mackó nélküli láb,

tombola, hajcsat (görbe, de ép),
madzag kék ceruzán,
s végül a rongyos, hajdani kép,
hátluján: „Apukám”.

Készül az Ember. Összepakol.
Mindent jól betakar
újra a kendő, s már kutyagol.
Tompán sír az avar.

Gyűlik a kérdő erdei fő,
elvész köztük a hant.
Kéri a Baglyot, fejtse meg ő:
Nyugszik bárki alatt?

Sárgul az írás, megbicsakol
súlyától a kereszt:
„Drága Leányunk! Most valahol
boldog a Menny Ura, körbekarol!
Angyali lelked a Földre hajol,
s gyermeki hangod a szívbe hatol!
Csak szüleid szíve bús-zakatol...
emléked nem ereszt!”

Értetlenül

(Czákler Gábor emlékére)

Ez nem te vagy. Jól emlékszem:
hangod mély és nyugtató.
Most csak állunk, könnyre készen,
s nem szól szádról semmi szó...

Ez nem te vagy. Szemeidben
mindig volt egy félmosoly.
Most csak sírunk. Kezeinkben
gyúrt emlékek s füstgomoly...

Ez nem te vagy! Szinte félünk.
Elnyomja a gyász a zajt.
Szíveinkkel bús-zenélünk,
elfedve a gép-robajt...

Ez nem te vagy... Volt még álmod,
s most ki tudja, merre mész..?
Nem lehetett volna várnod..?
Búcsúszókat nem találok...
Keresgélem a világot,
amelyikben újra élsz...

Fazekas Major Gizella

Igazság, gázság

Igazság, gázság egy töről fakad,
egyetlen szóban megtalálod azt.
Ezer éven át, de sokszor éreztük,
igaztalanságot sokszor keserültünk.

Majd jött a Trianon, hazánk szétszaggatta,
az i betű elmaradt, (i)-gázságba fojtotta.
Azóta a gyökerek szanaszét hajtanak,
egy talpalatnyi földet ők is birtokolnak.

Szerte a földgolyón zeng a magyar nóta.
Édes anyanyelvünk lelkét, énekét, imáját
Isten oltalmazza!

I-gázság, gázság, mindenki felfogja,
hogymelyiken indul el, emberség a sorsa.
Embernek maradni, Isten színe előtt,
mint szikla, helyt állni, senki le nem dönt.

Haikuk

Igazság, gabság,
ellentét, vigyázz, hogy te
igaz útra lépj!

I-gabság, gabság,
ellentét, igaz úton
vigyázz, ember légy!

Gyermek is szolgál
igabságot, értsd meg őt,
lelke boldog lesz.

Gabságban élő
lelke gyötrődése, őt
pokolba viszi.

Az igaz úton
járva a felszabadult
boldogság éltet.

Hazánk igazát
értsék meg, Uram, gabság
ne gyötrje őt!

Gani Zsuzsanna

Töröld le a könnycseppemet

Töröld le a könnycseppemet,
hisz virágzanak az almafák,
ölel a csend, neszez a lomb,
tán sírnak a viski kopjafák?

Fent sír a felleg, jól hallom,
tán kárpótol sok szenvedésért,
kiegyenlíti a balanszt
ott fent, ha már itt lent véget ért?

Jó szagot a vadvirágtól
szelíd szellő sodorta felém,
megállok itt a hágónál,
festői szépség tárul elém.

Töröld le a könnycseppemet,
hisz a táj magával ragadó,
csermelyek folyóba futnak,
bimbózó forrás friss, fakadó.

Torkomban csak nőtt a gombóc,
amíg szorítottad kezemet,
felizzott a lelkem lángja,
töröld le hát könnycseppemet.

Kárpátalja

Ó, csodás Kárpátok,
lenyűgöző agg bérceid,
kultúrák, vallások,
nyelvek, vihar vert népeid,

csak téged csodállak!
Mély nyugalom szállt lelkembe.
Érzem, te is figyelsz –
simogatod tekintetem.

Lám lemostad rólam
most a jelen ingoványát,
én beléd vetettem,
ó, nézd! a jövő rózsáját.

Szinte minden nyugodt,
de jaj, érzem a magányát:
békés, halk és csendes,
lásd, mohón iszom látványát.

Ó, Kárpátok, bércek –
egy könnycsepp szállt a szemembe!
Méz-szelek sodortak
izzást lüktető szívembe.

Habos László

Néha...

Néha jó lenne hallgatni
s meghallani letisztult hangját
az árván maradt csendnek
néha jó lenne letenni
a vállamra nehezedett terhet
majd lehunytt szemmel felvenni
a halomból a legnehezebbet
néha jó lenne rálelni
elkeskenyedésére az útnak
s nem tétovázni
menni amerről a lecsendesített szelek fújnak
néha jó lenne hinni
s mustármagként növekvő hitemből adni
az elcsigázott hitetlennek
végre jó lenne látni
e kimért időben meglátni
nagyságát az időtlenségbe menekült igazságnak
s vérző lelkem fekete vermében
széttaposni duzzadó csíráját
minden emberi gazságnak

Ködfátyol rejt

Ködfátyol rejt távolságot
hazugságot igazságot
csendet káosz-rendet
s minden elfeledett
sikolyt csillag-halált
zarándokvölgyben hagyott imát
véres terheit múltnak
ösvényét elhagyott útnak
bánat-könnyeket
világtalan tekinteteket
elengedést menekülést
síron túli felismerést
fájdalmát kimondott szónak
mézízét tiltott csóknak
fényét hófehér kenyérnek
súlyát végtelen reménynek
fába vert vérző szegeket
kőtáblába vésett neveket
rejteket lángoló titoknak
és a hazatért tékozlókat

Hangyássy Jánosné: Ősz a nyírfásban

Kovács Mátyás: Pipacscsalád

Nagyszalóki András:
Hajnal a város felett

Kárász Tamás

Igazság-gazság

A tél eleji korai esték hamar ágyba parancsolták a kisgyerekeket szüleikkel együtt.

Az apa lefekvés előtt utoljára még ellenőrizte a dobkályhát. A szép lassan izzó utolsó adag szén a rostélyon talán hajnalig is kitart, és kora reggel a hamvadó parázs lángra kelti a gyújtós apró fadarabjait. Az ébredező gyerekek reggel újra kellemes melegben ölthetik magukra ruháikat, és barátságosan duruzsoló kályha melegénél reggelizhetnek.

Utoljára még számba vette a napközben elvégzett munkákat. Nem maradt egyetlen félbehagyott sem. Estére azonban minden ereje elfogyott. Roppant fáradsága a súlyos szívbetegségével párosulva gátolta az apró mozgásban is.

Utolsó erejével megmosakodott, majd betámolygott ágyába erőt gyűjteni másnapra. Az egész napos munkában elfáradt teste végre megnyugodott.

Mélyen aludt már az egész család, amikor hirtelen dörmölgés hallatszott a konyhaajtó felől. Nem volt szokás ekkortájt az előszobát, sőt még a kerti kaput sem zárni. Az emberek szegények voltak, és a szegény ember nem vett el semmit a másiktól. Nincs nagyobb becsület a szegény emberek becsületénél. Ha mégis vett valaki, az örök életére megkapta a „tolvaj” nevet a

körülötte élő emberektől. Nem bíróság döntött ügyvédek közreműködésével! Fellebbezésnek pedig helye nem volt.

Három géppisztolyos férfi állt az ajtó előtt, és a házigazdáért jöttek. A feleség nyitott ajtót, de nem kérte az írásos felhatalmazást. Már hallott több hasonló éjszakai látogatásról, és a géppisztolyok amúgy is helyettesítették a hivatalos papírokat. Felkeltette már mélyen alvó férjét.

Közben felébredtek a gyerekek is. A legkisebbik sírni kezdett a váratlan látogatók láttán. Testvérei csak megszeppentek a konyhájukba benyomuló, otthonosan mozgó idegenektől.

Közben az apa felöltözött, és kicsoszogott fáradtan, kámbultan.

A vezető tájékoztatta, hogy súlyos bűncselekményt követett el a hatóságoknál előre be nem jelentett disznóvágás miatt. A bűntény alapos kivizsgálása céljából ezért kihallgatásra elővezetik. Akkor nyomban el is vitték, és a család egy álló hétig semmi hírt nem hallott fölöle.

Ennyi ideig tartott a szövevényes ügy vizsgálata. Kiderítették a be nem jelentett disznóvágás tényét és minden lényeges mozzanatát.

Azokban az időkben sok munkával, nehezen felnevelt, majd levágott sertés egy része térítés nélkül az államot illetve beszolgáltatás formájában. Elvettek az emberek

keservesen kemény munkával, sok fáradtsággal megtermelt kevés élelméből. A falusi lakosság disznóvágással tudta szerény étlapját télen változatossá tenni.

A kihallgatás után néhány hét múlva bírósági tárgyalás következett kemény büntetés kiszabásával annak rendje-módja szerint. Fél év börtönben letöltendő szabadságvesztést ítélt megfelelőnek a tisztelt bíró. Az otthon maradottnak saját erejükből kellett ez idő alatt fennmaradni.

Az emberek igazságérzete felette állt a törvények felett. Aki csak tudott, segített a magára maradt családon. De kinek állhatott szándékában feljelenteni a békés, senkinek nem ártó családot?

Besúgók, másokra irigykedő emberek mindig voltak és lesznek is. Azonban az ilyen feljelentés súlyos büntetéseket vont maga után. Egy apró fricska, kitolás helyett börtönbüntetésre sikeredett tréfa az okkal, ok nélkül vádolt embernél tragikus következményekkel is járhatott!

Egyetlen pillanat alatt börtönviseltté vált bárki, és ez a tény káderlapján megfelelő hangsúlyt kapott. Komoly hátránnyal járt munkahely keresésekor, és a család többi tagjára is évtizedekig hátrányosan hatott az aprónak, viccesnek tűnő packázás.

Az irigység minden idők velejárója, és egyidős az emberiséggel, köztük keletkező konfliktusok egy

részének okozója. „Neki van, nekem nincs”, vagy „az övé jobb, szebb”!

Osztálytársam édesapja egy ízben megmutatta dupla csövű vadászpuskáját. Már a bőrtokja is felkeltette érdeklődésemet. A bőrre préselt vadászjelenet hatalmas agancsos szarvassal – igazi mestermű volt. Amint a vadászpuska is előkerült a tokból, már a csodálkozástól szólni sem tudtam.

Vadászpuskát sokat láttam, főleg ősszel nyúl-, fácán- és fogolyvadászat idején vadászok vállán hanyagul keresztbe vetve, de ehhez hasonló, megkímélt, szinte ékszerként becsben tartott fegyverrel még nem találkoztam. Browning gyártmányú, egymás felett elhelyezkedő dupla csövű, sörétes puska a kékes árnyalatú, tükörsima csövével – valóságos mestermű volt. Tömör, jó minőségű fatusát az apró részletességgel kifaragott vadászjelenet ékesítette, a végén, a vállhoz támaszkodó részén rugalmas, piros gumiból öntött lökésgátlóval. Rugalmasságát a ma használatos lukacsos téglá szerkezetéhez hasonló keresztirányú kicsi üregek biztosították. Ezen fegyver használata akkor is élmény lehetett, ha elhibáztuk a célpontot.

Évek múltán találkoztam osztálytársammal, és a rám nagy hatással bíró fegyverről érdeklődtem. Elmondása szerint egy vadászat után a vadászegyesület bekérte „vizsgálat” céljából a mások figyelmét is felkeltő

fegyvert, és ezek után nyoma veszett.

A vadászat egyik nagykutyája bizonyosan megszerezte magának hatalommal, ingyen, ahogy ez szokás volt ezekben az időkben.

A futballpálya lelátójának ferde dombján a valamikori fából készült, fedett lelátó helyén drukkerek táborának egy része már gyülekezett, míg a többiek megszokásból a pálya közvetlen széléről nézték a meccset. A futballmeccs minden vasárnap Ercsi legfontosabb eseménye volt. Tódultak az emberek, és napok múlva is emlegették a történeteket. A lelkes szurkolók ismerték egymást, szinte egy családba tartoztak. Futballcsapatukat még távoli helységekbe is elkísérték néhányan.

A taccsbírók a nézőktől alig egy méterre szorgoskodtak. Ítéleteiket azonnal véleményezte a közelében toporgó, hazai szemüvegen keresztül figyelő közönség. A főbíró a pálya közepén kevésbé érzékelt a méltatlankodó szurkolókat, azonban a vesztes meccs végén neki is el kellett hagynia a pályát. Ekkor szembesült a keménymag valamennyi tagjának kritikájával.

Számukra hibás ítéletek sorozata okozhatta a hazai csapat vereségét, és ezt melegében számon kell kérni a bírótól. A mindenre elszánt drukkerek vártak a mindössze kéttagú rendező oltalmában levonuló bíróra. Lassan közeledtek a menedékként szolgáló öltöző bejáratához, ami úgy tűnt, mintha messzebb lenne a pályától, mint

máskor. Körbefogták a kis csoportot, és ütlegelni kezdtek a bírót. Nem túl durván, csupán apró pofonok formájában. Mindenki igyekezett a bíró közelébe férkőzni, hogy legalább egy fülessel hozzájáruljon az igazságszolgáltatás eme hevenyészett formájához. Ferenc barátom is az elégedetlenkedő csoportban volt. A bíróverés beindulása után már nem kellett tolakodni a bíró felé. A tömeg sodorta magával a kívánt irányba.

Pár pillanat múlva már szemben találta magát a bíróval. A bokszolásból ismert kifejezéssel: „ütéstávolságra” állt tőle. Ő következett!

Ökölbe szorított kézzel megvetette lábát szilárdan. Tekintete egy pillanatra találkozott a gyenge alkatú, alacsony bíró ijedt tekintetével.

Ő lenne a szörnyeteg, a tömeg haragjának kiváltója?!
Rá haragudott mindenki?

Ökölbe szorított keze elernyed, és a következő pillanatban továbblékte a soron következő, számláját ki egyenlíteni kívánó, mérges szurkoló.

Kósa Márta

56

Egyetlen évszám maradt mint tűzjeles pecsét
őrizve a múlt tiszta üzenetét
arcotok messze tűnik
évtizedek lenyomata a ma
ki emlékszik igazán az őszi napokra
ki lett ott a bűnös s ki az ártatlan
fekete betűkkel írt parancs
vallató szoba
jeges magányban
nem volt irgalom
nem volt kegyelem
álnok eszme dühödt hóhérai
vért ontottak félelem-részegen
halál
halál
szólt az ítélet
kötél és golyó mindent elvégzett
temetői csendben álló kökeresztek
igazságot talán sohasem tesznek
évek
életek
odavesztek
harc és nyomor
apám fiatal arca fáradt lett

komor
földönfutók lettünk
oda
szülőföld
rokon és barát
hiányuk megtörte anyám édes mosolyát
korai gyász
könny
hatalom tébolya
uralkodott a terror
egyetlen menedékünk
maradt
az
ima

bejártuk hazánk minden szegletét
tarkónkon éreztük megtorlók örült leheletét
jártunk idegenben
kanyargós sáros utakon
fűtetlen lakásban
sötét ablakon
felfénylett veszteségeinkben
a
megtartó égi irgalom.

Őszi szerelem...

Foltokban víz fénylett a köveken, s a szép nyári virág piros szirmáról is látszott, hogy az ősz közeleg. Úgy ragyogtak rajta az éjszaka ömlött eső cseppjei, mint a gyöngyszemek.

Rongyosra rágott, lehajló levelek között csiga botorkált jóllakottan. Ezüstös csíkot húzott maga után unottan, tudta, hogy semmiféle hajsának nincs értelme.

Elszállt a nyár, oda már perzselő heve. A lomb még zöld, szinte smaragd, de reggel már sápadtabban kelt a nap, s túl ott a távoli partokon okkeres, színes foltokon látszik már, hogy vége.

Az asszony mozdulatlanul állt, az ablakból figyelve a tájat, képzelete messzire kalandozott. Felidézte a néhány hete látott fehérén feszülő vitorlákot, s szerelmet képzelt, s egy szigetet színezett, hová sem ősz, sem tél nem léphetett. Ahol minden olyan, mint régen, magában őrzött réges-régi idilli képen.

Most, hogy az ősz már itt kóborol a fák között, nézte a búcsúzó madarakat. Törékeny testű fecskék cikáztak a légtérben, s repültek udvarába egészen mélyen. Búcsúzóul néhány kört írtak le a magasba nyúló fenyő körül, majd sietve a víz felé röppentek. Indulás előtt még néhány szúnyogot kerestek, hogy ne éhesen induljanak.

Kilépett a verandáról, és lesietett a kert végébe. Hosszasan figyelte a távolodó fekete madárfelleget.

Mindig a búcsú.

Mindig a szívbe hasító fájdalom.
A sóvár várakozás ideje.

Szemét pára lepte be, ahogy eltűntek a madarak. Utánuk nézett, remélve, hogy hoznak még szép tavaszt és vidám nyarakat. Aztán a korán fakuló levelek közül egy az érintésére földre penderült, majd a sárga szín és a nyers illat varázsütésre felidézte az elmúlást és régi titkaikat.

Megtorpant. Valami dallam azon mesterkedett, hogy felszínre törjön egy homályba veszni nem akaró őszről. Elhessegette a gondolatot – nincs itt az ideje a szomorúságnak. Fogadkozott már százszor, amikor búcsúzott a nyártól, hogy többé soha, de soha nem enged a vágyának. Nem ír, nem sír, s szavai sem koppannak üres homályba.

Bement hát, s gyenge kávé kavart a szögletes, fehér, magas falú pohárba, ahogy türelmesen mézet csorgatott bele, egy csepp csurrant, csorgott a pohár szélére le. S hogy kárba ne vesszen, ujjbegyével gyorsan megállj parancsolt neki, és szájába vette. A barnás csepp s a morzsányi kávétól fanyar íz felélesztette az iménti hangulatot. Hiába tiltakozott, az elnyomott bánat mégis újra ébredt.

Kortyonként, lassan ivott, s ha mindenképpen így kell lennie, hát hagyta feltörni az érzéseket, belső vetítívásznán sokadszorra is felidézve azt a napot.

Tíz éve történt. Nem volt szüksége naptárra, hisz tudta jól, hogy szinte pontosan napra annyi.

Sok-sok üres hónap és sóvárgástól nehéz év után ismét találkoztak egy hatalmas, buján virágzó parkban. Az őszi délután minden perce arany volt és derű. Érintésükben nem volt semmi keserű. Sétáltak, nevettek, szinte megrészegülve a jelenlét boldogságától. Minden jó, minden gyönyörű. Agyukban szétterült az a jól ismert, kifogyhatatlannak hitt derű, eltüntetve a valóság valamennyi kínos buktatóját. Lépéseik, ha távolodtak is, minden percben összeforrt tekintetük. Felemlegették a kezdetet, milyen volt, mikor fiatalok voltak, szinte gyerekek. Az első séta, az először elsuttogott szavak, s aztán a harminc év, hogy folyt el lelkük terhe alatt. Majd az új találkozás, és mint a filmekben, az aranyló ősben egymás felé futás! Ölelés és fájdalmas szerelem. Mennyi csoda jutott nekik, s mennyi minden veszett el, mert nem volt remény, és nem volt elég a hit és a türelem.

Az évek múlásával sem kopott meg a vágy, hogy egyszer majd – mint a mesében – megvénülve együtt éljenek, valahol egy nagy-nagy kertben, távol a világ lármájától.

Meg-megállva nézték a virágokat, és tervezték közös kertjüket, hogy is lesz majd, ha egyszer együtt...

Ott álltak a szökőkútnál, szellő fújta feléjük a hűsítő permetet.

A férfi csodálva karolta az asszonyt, akit szeretett, s minden találkozáskor ugyanolyan fiatalnak látott, mintha ismét tizenévesek lennének.

Néha kedvese bolondozva rá is szólt.

– Ideje, hogy lecseréld, Édes, a szemüveged, megvénültem, és Te vagy az egyetlen, aki ezt észre sem veszed!

De most az asszony nem évődött, nem nevetett, szótlanul állt, s magában mindennel számot vetett.

Meghátrált.

Észre sem vette, de a sokévnnyi fájdalmas várakozás és a nem múló hiányérzet előállt valami különösen fájdalmas kombinációval.

Érezte a meleg kezek erejét, látta a mosolyt, de megérezte a homlokára hulló józanító permetet is, s bár mindennél jobban vágyott arra, hogy kezét kedvese kezében tartsa, nem lépett hozzá közelebb, s erős vállát sem érintette meg. Nehezen szólalt meg, majd tettetett vidámsággal felnevetett.

– Hamarosan mennem kell – mondta, s mint aki nagyon siet, órájára pillantva hátrább lépett, pedig tudta, hogy lenne még ideje rengeteg.

– Máris? – kérdezte a férfi meglepetten, s kérlelni kezdte:

– Ne siess! Ki tudja, mikor látlak! Úgy hiányoztál, add még a kezed! Azok a távoli árnyas sarkok éppen miránk várnak.

– Nem, nem, el kell érnem a következő járatot. Gond lesz, ha haza csak későn jutok – hangzottak az elkapkodott szavak.

A férfi halkán szólt:

– Elviszlek, kedves, még egy kis időt adj, hogy együtt

lehessünk csak kettesben.– Ne fáradj, hosszú lesz még neked hazafelé az út. Vigyél el, kérlek, csak a buszme-gállóig.

Autó indult, rohantak a kilométerek, s az asszony szinte vacogott, szava elcsendesedett.

Még tíz perc, öt, de már egy sem. Megálltak parkolót keresve, s a férfi magához fordította a szeretett arcot, hogy csókokkal búcsúzzanak, öleléssel váljanak el. Egy pillanat volt, s az asszony gyorsan kibújt az ölelő karok közül.

– Indul a busz!

Mosollyal arcán kiszállt az autóból, s visszaintve el-sietett. A sűrű, olajfoltos betonon kopogtak léptei. Könnyei most még a torkában ragadtak, nem sírt, csak imádkozott, hogy bírja még, s hogy legyen vége a nap-nak.

Felszállt a buszra, s az ablakon át, mikor kinézett, látta a férfit, akit szeretett, s aki sápadtan, fáradtan várta a búcsúpillantást, s azt, hogy visszakanyarodjon kirendelt útjára.

Hosszú hallgatás következett. Elmaradtak az addig is ritka telefonok, s az egymásnak írt néhány soros levelek. Hideg őszi ébredések, korai sötét, magányos téli alko-nyok idején is egymás felé hajtották őket a gondolatok. Nehezen tisztultak le a fájdalmas és félreértések. Az asszony tudta, hogy neki kell megtörnie a csendet.

Levellet írt.

– Nem szeretsz már – hangzott válaszul a férfi vádja. Ő sokszor elolvasta a bántóan kurta mondatot, s tudta, bármilyen nehéz is, el kell mondania, le kell írnia az igazságot. Meg kell magyaráznia, hogy miért futott el akkor, s hogy mi bántja azóta is.

– Nem igazak a vádjaid! Ezerszer, újra és újra átgondoltam azt a napot, a délutánt, az együtt töltött perceket. Semmit sem akartam jobban, mint hogy végleg veled legyek. Ha akkor megölellek, és ha akkor ott magadhoz szorítasz, nem tudtam volna újra elválni, elszakadni tőled. Iszonyúan gyenge voltam és szomorú, amikor arra gondoltam, mi lesz velünk egymás nélkül megint?! Csaltam, hogy el tudjak menni! Becsaptalak, hogy Te is indulni tudj! Érted is tettem, nem csupán magamért, hisz jól tudom, nem változtathatsz az életeden! – Hazudtál, nincs benned semmi irgalom! – felelt a férfi.
– Úgy vágytam arra az ölelésre, mintha az életem múlt volna rajta, talán az is múlt. Kimondhatatlanul fáj, hogy elfutottál! Nem tudom, hogy valaha is meg tudok-e bocsátani?!

Megkeseredtek, a szó kevés volt, egyre kevesebb. S az évek, mint megbolondult ringlispíl, keringtek egyre sebesebben fejük felett.

Ősz lett ismét, még látni, érezni sejtelmes tűzfoltjait a nyárnak. A fecskék messzi partok felé szállnak.

A pohár alján még maradt egy kortynyi kávé, már nem melegít. Hideg szökik be az ajtó résein, zizzenő papírlapok hullnak, gyufa sercen, füst kanyarog, lángra kapnak elkopott szavak, ki nem mondott megszürcült mondatok.

A bitó

A búcsúzó szeptember talán még sosem volt ilyen szép és szelíd. A liget hatalmas platánjai igyekeztek ugyan tartani sárguló leveleiket, de amint kissé odakapott a délutáni szellő, megadó sóhajjal engedtek el egyre többet és többet. A sétányokon letaposott murva sem csikorgott most olyan élesen, mint tavaszkor, és a lehulló vadgesztenyéknél nem kellett félniük, hogy kényes-fényesen csillogó bőrüket felsebzik az éles kis kövek. Az ősz első hónapja botorkálva járt már az öreg fák meg az alattuk sunyin megbúvó sűrű bokrok között, tudta, közel a vég, de nem félt. Talán még mosolygott is picit, mert bölcsebb volt, mint bármely emberi lény, és persze számolni is jobban tudott. Ámbátor mindez nem is volt számára nehéz, hiszen olyan könyv törvényei uralták életét, melyeknél szilárdabb igazságot semmilyen más kódex nem hordozhatott.

Idős ember szegődött társául ezen a délutánon is, aki szívesen sétálgatott a park útjain gumis végű botjára támaszkodva. Néha megállt, felnézett a ritkuló lombokra, szeme hunyorogva itta a fényt, nem érzékelte a távolban zajló forgalom morgását, de még a környezet kevésbé zavaró apró zajait sem – elfoglalták emlékei. Eleinte dühös volt, hogy még ide is elkísérik, bár magában sokszor legyintett már – megértette, nem tud a múlttól

szabadulni úgyszem. Gyakran mérgeződött amiatt is, hogy vizuális memóriája olyan, mint egy operatőr kamera – évtizedek múltán sem veszít élességéből. Sőt! Emlékezete a hangokat is úgy őrzi, mintha éppen akkor hangoznának el.

Harminc éve is elmúlt már, hogy megélte azokat a zavaros időket, de néha úgy érezte, léptei nem itt a sétány zúzott kövén csikorognak, hanem a bírósági folyosók boltívei alatt konganak. A fegyveres örök olyankor újra nyitották előtte a tárgyalóterem nehéz ajtószárnyait, és amint belépett, a zsongás elcsendesült, majd halkán megreccsentek a pulpitus deszkái, s ő végignézett a hallgatóságon, miközben a súlyos aktacsomót lecsapva elhelyezkedett a magas támlájú karosszékben.

A vádlott – társaival együtt – csak később lépett a terembe egy oldalsó ajtón keresztül. Nem ő jött elsőnek, így a vádlottak padján középre került. Éppen szembe a bíróval. Ezt az embert most látta először. Eddigi bírása joviálisabb külsejű, kereken, szakszerűen fogalmazó, halkabb beszédű ember volt. Kicsit zavarta ez a változás, bár úgy hitte, sorsán nem segít. Amikor lefogták, valójában nem számított semmi jóra. Ezért aztán meg is lepte, hogy a hatalom új vezére pozíciót ajánlott maga mellett az ország vezetőségében. Elutasította. Nem tehetett mást. Megértette azt is, hogy lényegében akkor vált bűnössé.

Tudta, az igazságot mindig a hatalom törvényei testesí-

tik meg. Éppen úgy, ahogy az nekik megfelel, így aztán ők „nevezik ki” a bűnösöket is. Ő maga inkább szelíd embernek érezte saját személyét, emlékezete szerint szándékosan sosem ártott senkinek, ám bölcsebb volt annál, hogy higgye, jelen esetben ez bármit is számít.

A bíró – aszkéta arcú férfi kis bajusszal – jéghideg szemmel nézte a vádlottat. Zömök, szemüveges, dús bajszú embert látott, aki azonnal magára vonta figyelmét. Társait valójában nem is látta. Kérdéseit kizárólag hozzá intézte, de szinte sosem várta ki, amíg amaz befejezi mondandóját. Határozott erős hangja betöltötte a termet, kérdezett, kioktatott, és azonnali ítéleteket hozott egyszerre. Talán ő maga sem tudta, hogy súlyos indulatok uralják, melyeket az általa elszenvedett hazai börtönévek, majd Dachau és Buchenwald gyötrelmei égettek belé, bárha ennek a mostani pernek mindezekhez semmi köze nem volt. Erős bizonyosság élt benne, hogy az emberiség két részre osztható és osztandó: bírákra és bűnösökre, és lelkében egyetlen érzés zakatolt tudattalanul: azok ott lenn bűnösök, ő pedig a bíránk – életre, halálra! A hatalom emberei közvetlenül nem szóltak őhozá. Nem volt szükség rá...

A vádlott – gondolatban a távoli múltban járva – többnyire mozdulatlanul ült helyén, mintegy fő- és mellékszereplőjeként a színjátéknak. Néha ugyan kifogást emelt a védelmet korlátozó szabálytalanságok ellen, ám a bíró mindig letorkolta.

Ahogy a napok múltak, mind nyugodtabban várta a végkifejletet. Aggódni inkább társaiért aggódott, bár bizonyos volt abban, felesleges. Megingatni nem lehet egyiküket sem, megalázkodni sem fognak, az ítélet pedig már bizonyára megszületett. Fájdalom leginkább akkor markolta meg szívét, amikor családjára gondolt meg arra, mi lett az országból. A szelíd tájak szépségére, az érett kalászu mezőkre és a népre. A népre, aki sosem hibáztatható. Vajon ő maga hol hibázott? Az eszme elfogadásakor talán? Nem hitte! Mindig, mindig, mindig ide jutott! A verítékét fillérekért adó munkás, az éjt nappallá tévő paraszt nem hibázhatott, türelmes volt, amíg lehetett. Akkor robbant, amikor úgy érezte, nem lehet tovább! Így nem! Akkor hibázott talán, amikor melléjük állt? Nem hitte! Hogy abban bűnös-e, amit a fejére olvastak? TUDTA, hogy NEM!

A bíró – mivel nem volt szokása ítélethozatal előtt hosszasan konzultálni – a tárgyalás hét napja után –, lényegében egy óra alatt hozott ítéletet. Hogy mind a tíz vádlott bűnös, afelől kétsége sem volt. Hármukat ítélte halálra, a többieket szabadságvesztésre. A bizonyítási eszközökben nem érezte szükségét válogatni, az egész eljárást formalitásnak tekintette, hiszen „ami történt, megtörtént”.

Most itt a platánok alatt úgy vélte, hibátlanul döntött, mint mindig. Az azóta eltelt évek őt igazolták. Az ország politikailag stabil, a gazdaság virágzik, az ő pályája pedig úgy alakult, ahogy mindig is elképzelte, hisz

az a „törvényes rend”, melynek szolgálatában állt, konszolidált életkörülményeket, magas jogi pozíciót biztosított számára, hogy az „igazságot” megfelelően szolgálhassa.

A vádlott – bár élettapasztalatait tekintve nem állt híján a nyugodt bölcsességnek – mélyen megdöbben, amikor az ítélet kihirdetése utáni hajnalon kivezették egy zárt, sötét udvarra.

Addig azt hitte, a bitófa fordított L alakú, és a kötelet a felső – rövidebb – szárán vetik át. Nem így történt...

Az udvari bolond

Csörög a sipka, be nem áll a száj,
Térdét csapkodva nevet a király.
Cifra köntösben a sok gőgös úr
A trón körül most sorban elpirul.

Sorra kerülnek a haszonlesők,
Hamis szándékkal rég ügyeskedők.
Képmutató, sok léha udvaronc,
Csak azt lesi, hogy merre van a konc.

Pohos nagyúr, jószága rengeteg,
Hordóhasán tenyéryi háj remeg,
Kerek fejében két disznószem ül,
Vígán röhög, míg másokon derül.

Ám hervatag lesz képén a vigyor
Rögvest, miként reákerül a sor,
A clown róla is mindent kiterít,
Mint lopta össze rejtett kincseit.

Mázsányi főpap hurkás ujjain
Ragyogva csillan gyémánt és rubin,
Sóvár tekintete hogy vándorol!
Érett delnőkre fess apródokról.

Mindenki szennyes, mondd meg, jó atyám?
Szól a kis herceg a trón oldalán.
Nincs országunkban egyetlen igaz,
Ki körülvesz, mind hazug, dőre, gaz?

Nem, gyermekem, egyben még bízhatok,
Őszinteségére számíthatok:
Tanuld meg, fiam, hogy csak a bolond,
Ki folyton-folyvást színigazat mond.

Kreischer Nelly

Istenképmás

Egykor az ÚR Özönvizet bocsátott Föld romlott embereire.

Csak egy igazat talált, ki érdemes volt a túlélésre.
NOÉ bárkájával végül elért a szárazföldre,
Ararát hegyére.

Ezredévek teltek.

Az Istenképmás fejlődött, használta tudását,
Csúcsokat hódított, Holdra szállt.
Jelenlétéről tudatta Univerzumát,
de erkölcse, embersége, lelke betegedett,
embertelen, önző, kapzsi, lélektelen lett,
miközben prédikálta a szeretetet.

Ma a kor modern, felvilágosult, nagy tudású embere
rombolja a mágneses teret,
Föld gyomrából gázt, olajat, fémet, minden értéket
kiszed,
erdőket irt ki, hord el hegyeket,
tágítja az ózonlyukat, vékonyítja az ózonréteget,
ember által pusztul a védőburkolat.

Tengereket tölt fel, épít rá városokat,
Vegyszerekkel szennyezi a vizeket,
pusztítva az élőlényeket.

Papol környezetvédelemről,
miközben gyárt szeméthegeket,
sarkokon olvasztja a jeget,
hósapkákat vetnek le a hegyek,
melegednek s emelkednek a világtengerek,
ütköznek a kéregrétegek,
cunamik, hurrikánok törölnek el élettereket.
Az Istenképmás így teremt újabb özönvizet!

Kérdezed:

Mi a hajtóerő, hogy véghez viszik e gaztetteket?

Mi az új gonosz, ami motiválja?

Nézz körül a Világban, dőre, aki nem látja!

PÉNZ a hatalom! S mérhetetlen az ember kapzsisága!

A Földanya sok ezer sebtől beteg.

Lesznek-e új Noék, lesz-e új Ararát hegye?

Vajon olajágot hozó galamb és olajág még lesz-e?

S értelmesebbek lesznek-e majd azok az emberek,
akik túlélnek egy újabb özönvizet?

Szürreális képek:

A túlélő Istenképmás
genomjában múltja emléknymatával
megeszi az olajágot hozó galambot.

Aztán újabb kipusztulás, újabb vízözön,
újabb jégkorszak követi egymást,
és az újabb igaz ember, egy újabb Istenarcú lény
a galambot követve újra partot ér.

Bunkója emberlényen csattan, fröccsen a vér,
lakmározik. A galamb tovább él,
tojást biztosít, újabb madarakat.
az ember GAZDAGODIK!
A mókuserék egyre gyorsabban halad.

Haldokló Föld bolygó pedig pólust cserélve,
lassulva forog,
egyhangún kering galaxisával a végtelenben.
Millió évek múlnak nyomokkal nyomtalan.

Az ember fejlődése csak mese,
ember embernek farkasa marad,
fejlődésének útja gáztettekkel tele.
Úgy tűnik, csak az idő halad,
gyarlóságunk örök, s nem változik semmit sem.

Ludwig Géza

Az igazság –
ember csiszolta gyémánt

Az igazság olykor andalog,
s a hazug mögötte felsikolt,
mert egy bús szemű, otthontalan
tétova lábbal rátaposott.

Mint a villám, cikázik máskor,
az ég kárpitját hasítva fel,
s villanó fénye pillanatra
sötétbe csap, miként egy ostor.

Néha ártatlan, szelíd mosoly,
hangtalan hulló virágszirom,
csókokba fúlt eksztázis, mámor
vagy tóparton megült ködgomoly.

Gyakran vad tivornya, gúnykacaj,
rikító, cifra gúnyát visel,
dalol, mulat, vígad szertelen –
harsány szavú, részeges duhaj.

És lehet, hogy kínzó fájdalom,
és jajok szárnyán hörgő sikoly,
elhaló nyögés és néma csend –
gyertyalángból szállongó korom.

Az igazságnak sok az útja,
láncalpak marta, véres ösvény,
tóparti sétány vagy sikátor,
hegynek futó, sziklába fúrva.

Lehet csalfa, torz és görbe kép,
hisz' százarcú, miként az ember,
és lehet békés is és álmodó,
mint a felhőtlen, csillagos ég.

Igazság – csiszolt gyémánt: a fényt
ezer szikrára hasítja szét,
és színükkel játszva festi át
újra s megint újra a reményt.

Igazság

*„A Nap húga, zöld szemű lány,
(Kit imádnak álom-vitézek)
Megszánt egy holdas éjjelen
És megigézett.”
(Ady Endre)*

Az Igazság zöld szemű lány
hullámos fehér selyemben,
ajkán hívó, szelíd mosoly –
álom és elérhetetlen.

Vágyom, bár belém karolna,
s vezetne hosszú hídon át,
táncolnánk virágos réten,
és felborzolhatnám haját.

Gyengéden átölelném
– bár lenne mindig így velem –,
zöld szeme enyémbe lesne,
és megigézne, szertelen,

s féktelen vágyat szítana...
Az Igazság: álom-leány,
éberen elérhetetlen,
s ha néha látom is – talány.

Isten nem figyel ránk?

– a Végtelen Igazsága –

Isten nem figyel rám? Ő végtelen.
Bennem csupán a vágy, a szomjúság,
bennem csupán a véges – végtelen.

Engem felőröl az idő. De Őt
meg nem rezzenti semmi sem,
jelenként él meg múltat és jövőt.

A szívem percenként ver nyolcvanat.
Dobog, míg létem célba nem talál.
Ki űzi? S tudja, hol a célszalag?

Ki mondja végre meg, hogy tévedés
a lét, kimondott gondolat, a tett,
a mondat, szó, mit kéz papírra vés?

Ki mondja végre meg, hogy vége van?
Ha már Istenre senki sem figyel,
ki mondja meg, hogy lenni nem kaland?

Isten nem figyel ránk? Ő végtelen!
És bennünk nincs se vágy, se szomjúság
figyelni Rá? S egymásra szüntelen?

Mert ha nincs – hát vége van...s a végek
végtelenje enyészi lassan el
e hatalmi lázas, önző létet...

Lukács Mária

Találkozás

Egymás mellett sodródtunk,
Te szőke voltál, én fekete –
még most is hozod a fényt,
és mint a bárányok, követlek,

mert a jó pásztor csak tereli
kacagós gyermeki lelkem –
jó legelőkre éhesen;
szemtől szembe fut a fény,
mit mondhatnék – ki tudja,
néma ajkamról csak a mester
olvassa – mik gyöngybetűkbe
foglalva – születésem napját írták
egy papírra – kicsit megsárgult.
Földig hajolok, lejjebb nem adom,
Találkozásunkkor mokkaszínű lesz
a sarum – porból porrá, de addig
még utazunk...
szőke és fekete, mint a Tiszák,
találkozunk.

Révész Gábor:
Czabai cserepes

Révészné B. Jolán:
Templom kerttel

Szekér Gizi:
Kalamáris

Tarnócziné Barabás Irén:
Tavas

Magyarádi Ágnes

Tanulópénz

– Te tanítod a tizenegyedik béseket? Szerinted van közöttük, aki képes erre? Ugye tudod, mit kérdezek?

– Én inkább azt kérdezném, te mire vagy képes. Tudod, nem én kerültem ebbe a helyzetbe, és ez nem véletlen. Egyébként tanítom őket, soha egyikkel sem volt problémám, még akkor sem, mikor több napos túrára vittük őket Icával.

– Jó neked. Bár nekem lenne fele ennyi tapasztalatom.

– Azért annyira öreg még nem vagyok. Ha esetleg erre céloztál. Mindenki próbál neked segíteni, édeske. Nyugodj meg.

– Emmának hívnak, és persze, tudom, de mégis.

– Mit mégis?! Na, mennem kell, épp hozzájuk, dolgozatot írnak, egy hete bejelentettem.

Benépesült a kis tanári, dohányzófülkének használták azok, akiknek épp lyukas órájuk volt, vagy bizalmasabban akartak beszélgetni. A neonfény ellenére viszonylag sötét volt itt, természetes fényt nem nagyon kapott a szoba, mert az épület mögötti bokrok a rézsűn át még jobban idehajoltak.

Panna kiviharzott, kezében a stencilezett feladatlapok. A cigarettáját a mosdókagyló szélén levő konzervdobozban nyomta el. Erős piros rúzst használt, látszott a nyoma a csikken.

Amikor beléptem, Emmát ugyanott találtam, ahol előző órában ült. Bal kezével a homlokát gyűrögette, arcán, nyakán apró piros hurkák jöttek elő az idegességtől. Szemmel láthatóan ugyanolyan tanácstalan volt, mint előbb. Kettővel beljebb volt a helyem, dolgozatot akartam javítani, tudtam, hogy rossz választás volt ide bejönni, de már nem mehettem sehová. Egy kis csönd lett a csengő után, abbamaradt a padok húzogatása a fizikában, a fejünk fölött.

Emma, ki tudja hányadszor, ismét belefogott, hogy elmondja, sorra vegye a történeteket. Kit akarsz meggyőzni, gondoltam minden együttérzés nélkül. Javítani, tudtam, már nem fogok. Mást vagy magadat győzködd? Konokul hallgattam, hátha abba hagyja.

– Ügyeletes voltam – kezdte –, késve indultam órára. Épp csak beszaladtam, hogy könyvet váltsak, akkor jött a két fiú, hogy reggel óta keresnek, hogy ideadják a pénzt. Tudom, hogy gyerek nem léphet a tanáriba, de sietnem kellett. Elvettem, aláírtam az átvételit. Látniuk kellett, ahogy betettem a fiókba a pénzt. A fiók kulcsát nem találtam, de a tanárit bezártam, amint kimentünk. Ide nem jöhetett be senki.

– Bejönni bejöhet mindenki, akinek itt van az asztala, de egy kolléga sem volt itt akkor, te mondtad, tehát véletlenül sem tudták, hogy beletetted a kirándulási pénzt a fiókba. Akad ugyan, aki szokott kutatni, de mi egyszerre jöttünk be ide hárman, az ajtót pedig, meglepő módon,

nyitva találtuk. A hátsó terembe vezető átjáró miatt mindig zárjuk a tanárit. De ezt már mondtuk.

– Tudom. De akkor hova, hogyan tűnt el a pénz? Megnéztem a szekrényemet, a táskámat, kiraktam a fiók teljes tartalmát, nem tettem-e mégis oda, de semmi. Hogy lehet az, hogy csak az a pénz hiányzik, amit tőlük kaptam. Mit csináljak, hogy megtudjam, ki vitte el?
– Próbálj beszélni az osztályfőnökkel, hátha tud valahogy nyomást gyakorolni rájuk, hogy elmondják, vagy valaki bevallja. Abban biztos lehetsz, mi nem nyúltunk a fiókodba. Az viszont nem megoldás, hogy nem mész be órára. A vezetőséggel már beszéltél?

Mint aki nem is hall, folytatta a magáét.

– Most mi lesz a kirándulással? Ez lett volna az első külföldi út. A gyerekek annyira várták, én is. Először láttam volna Rómát. Hogy fizetek vissza ennyi pénzt, ha nem kerül elő?

– Tudod, hogy van házi pénztár, le kellett volna adnod rögtön.

– Föl nem tételeztem, hogy ilyesmi lehetséges, és különben is, az az épület másik szárnyában van. Tudod, hogy az Öreg a folyosón cirkál, hogy besúgja, ha a fiatal tanárok késnek. A múltkor azt kérdezte tőlem, nehéz volt-e fölkelni? Kabátban látott, de nem volt első órám. Mégis majd kisült a szemem.

Szó nélkül kimentem. A folyosón hideg volt, be-menekültem a könyvtárba. Azt fogja kérni, hogy tanúskodjak mellette, ha erre kerül a sor.

Van elég saját problémám. Napokig semmi nem történt, csak a hallgatás telepedett rá a hátsó tanárira, mindenki olyan keveset volt bent, amilyen keveset csak lehetett. Egyik nap Ica állított be azzal, hogy hallotta, szülői lesz, az iskola visszavonja a vállalását, nem lesz kirándulás, a befizetések visszaadják. Panna épp rágyújtott. Ideges mozdulattal elhúzta a száját.

– Ebből botrány lesz. Mit szól majd a Kerület? Nem szabad ilyen feladatot akárkire bízni. Én végigjártam az összes barlangot itthon és külföldön, soha nem volt ilyen, pedig volt baleset is. Egyszer meg is loptak a szál-láson.

– Hát, látod, ma már mindent lehet. – Ica kiment, elégedett volt. Gúnyos, jelentőségteljes mosoly ragyogta be az arcát.

Mikor Emma bejött, már mindenki hallgatott, nem volt miről beszélni. Ide-oda kapkodta a pillantását, mélyen elvörösödött, közel állhatott ahhoz, hogy sírjon, de ki-tartott, nem szólt. Délután az irodába hívták.

– Felelőtlen vállalás volt ez a kirándulás, korai lépés egy kezdő tanártól. Hallgatni kellett volna a tapasztaltabb kollégákra, nem véletlen, hogy ők nem vállalkoztak ilyesmire eddig. Nincs itt meg sem a kellő érdeklődés, sem pedig a szervezési tudás. Ehhez profi kell, utazási iroda, nem tanár. Mi is hibáztunk, hogy engedték.

– De hiszen éppen az iskola kért föl – vetette közbe hal-kan Emma.

– Az mindegy. Most én beszélek, kérlek, hallgass végig. A pénz eltűnt, meg kell keresni. Nálad veszett el, ezért

ez a te feladatod. Van rá huszonnégy órád. Beszélj a gyerekekkel. A mi tanulóink nagyon megbízhatóak, ezt már te is tudod.

– De ki más lehetett! Azzal a két fiúval, azt mondták a kollégák, már korábban is volt baj.

– Kik mondták? Kik? Melyik kolléga? Ne mondj olyat, amiben magad sem vagy biztos.

Az igazgatónő jóval ötven fölött volt, erős dohányos. Minden szót nyomatékkal ejtett ki. Emma kezdett összezavarodni az erős személyiség hatására.

– A te feladatod, oldd meg. Ha nem vagy jó állapotban, nem mehetsz föl a gyerekekhez, szólj a helyetteseknek, és beküldenek valakit. Rendben. Holnap választ várok.

– Több szónak nem volt helye az igazgatónő szerint. Emma az ajtó felé igyekezett, amelyen épp az Öreg nyitott be, aki alaposan végigmérte. Mondanivalóját, ha volt, nem neki szánta. Az irodából kijövet két kislánnyal találkozott, akiket tanított, kikerülték köszönés nélkül.

Bármelyik kollégától vagy akár a névről sosem ismert takarítóktól, a büféstől, bárkitől, jólesett volna neki egyetlen bátorító szó is, de nem várhatta el. Ideges volt. Annyira, hogy az egyik órán kijavították. Nyilvánvaló hibát ejtett, az egyik kitűnő tanuló nem mulasztotta el megjegyezni. Érezte a lassan közelítő összeomlást. Élt már meg ilyet még régen, mikor a szülei elváltak.

Az apja ivott, olyankor vad volt. Az anyja túl a sokadik műtéten, kórházban. Karácsony, újév, gyámhivatal, gondozásba vétel. Végül egy kisvárosi kollégiumban talált nyugalmat. Az osztályfőnöke járta ki, talán mert neki is volt három lánya. Akkor döntött úgy, tanár lesz. Tenni akart. Fiatalok között lenni. Meghallani a ki nem mondott szót, elfojtott kérést. Hát most itt van. Megérte?

Összeszedte magát. Megkereste az osztályfőnököt a szünetben, beszélni akart vele. Ő viszont kikérte magának. Az ő osztálya nem tesz ilyet, mit akar tőlük. Na, jó, majd meglátja, mit tehet.

Amikor hazafelé indult, már olyan kimerült volt, hogy csak mosolygott és dúdolgatott magában. Forralt borra vágyott, fürdőre. Pár óra alvás kellene, de annyira pörögnek a gondolatai, hogy erre semmi esély. A villamosmegállóban egy kéz érintette meg a vállát. – Tanárnő, tessék a Kornélt megkérdezni, ő tudhat valamit. Azt mondja, együtt volt azzal a két fiúval bulizni a hétvégén, egy menő helyen, nagyon sok pénz volt náluk.

– Miért segítesz?

– Ugyan, ebben az iskolában mindenki tud mindent. Amióta a régi tanárunk elment, és a tanárnő van, jobbak a jegyeim, és jobban is értem a nyelvet. Meg mert látom, hogy olyan szomorú.

Emma megköszönte, elmenekült. Onnan jött az együttérzés, ahonnan legkevésbé várta.

Kornél magas, jóképű, kisportolt, végzős diák volt.

Heti öt edzés, mindenféle érem, jogosítvány, saját kocsi érettségi előtt. Intelligens volt, valahogy mindig tudta, hol a határ. Népszerű volt az osztályban, de nem hangadó. Erre a környékre jellemző, hogy a családok többsége jól szituált, de nem mindenki igényes, Kornél kivétel, gondolta Emma.

Nem az osztály előtt beszélt vele. A fiú nyílt tekintete, finoman fölényes hanghordozása megerősítette Emma bizalmát.

– Ha te biztos vagy benne, mert azt mondod, ők maguk mondták el, sőt kérkedtek vele, tudnád ezt tanúsítani? Talán akkor beismerik, ha a szemükbe mondod.

– Igen.

– Köszönöm.

Nem jutottak el idáig. A szülői értekezletre, amelyet az igazgatónő tartott a kirándulásra jelentkezett tanulók szüleinek, nem hívták meg Emmát. Utasították, maradjon távol.

Másnap rendőrségi nyomozás indult. Az iskola kezdeményezte, ismeretlen tettes ellen, a kerületi kapitányságon. Ica hozta a hírt a kis tanáriba, Panna hallgatott, karikába fújta a füstöt, tekintete körbejárt, Emmán állt meg. Még aznap, a két fiú szülei ügyvédhez fordultak. Emma néhány nap múlva idézést kapott, igaz, csak tanúként. A többi kollégát a rendőr hallgatta meg, Emmát a fiúk védője kérdezte.

– Ön, ugyebár, tanítja a nevezett tizenegyedikes diákokat. Miből gondolja, hogy érdekük lett volna, hogy visszalopják az éppen átadott összeget?

– Igen, tanítom. Nem neveztem meg – kezdte volna a választ.

– Mi váltotta ki önből a féktelen rosszindulatot, hogy rosszhiszemű feltételezésbe bocsátkozott a nevezett tanulókkal szemben?

– Nem feltételeztem, kérdeztem – próbált visszavágni.

– Vagy talán irigységet táplál ellenük a jó anyagi helyzetük miatt? Esetleg ön szorul rá egy komolyabb öszszegre? Meglehet, sok olyan dolog van, amelyre egy fiatal, szerény tudású és jövedelmű tanárnő vágyik, de nem engedheti meg. Ez még nem ok arra, hogy rágal-mazzon. Tisztában van vele, mi ennek a büntetési tétele?

A nyomozó unottan bámult ki az ablakon, nem vette át a kihallgatást. Az ügyvéd egészen közel hajolt Emmához, az arcába nézett, hirtelen elfordult tőle. Otthonosan mozgott a rendőrség apró kihallgató-szobájában. Jól megválogatott kifejezései, választékos öltözete, cinikus, szertartásos udvariassága most is megtette a hatását. Könnyű győzelem volt, jobbra számított.

Emma egy hét múlva vette át elbocsátó iratait az iskolai irodában. Gondatlanságra, hűtlen kezelésre hivatkoztak, hibázott. Belátta. Kipakolta a szekrényét, haza készült. Egy cédula esett ki a résből, amikor az ajtót visszacsukta.

„Rácsesztél, kisanyám. Megmondtuk, nem lesz jó, ha nekünk csak úgy beirkálsz. Itt a fióкод kulcsa, a pénzt meg ne keresd.”

Marie-Anne Hope (Molnárné Boda Mária)

(I)gazság

Ágrólszakadt hangulatban
Bent élek a pillanatban.
Köpök én a koherensre,
Kifordított, hamis rendre.
Ránézek a kovalensre,
Függésszagú kötődésre.
Meghívna egy puccos estre,
Legyintek az ülésrendre,
Látszat-lelkes lendülettel
Pincér ugrik, kuncsaft rendel.
Hamis fényű mosoly mögött,
Púder alatt nagyot nyögök.
Fintorral a szájam szélén
Táncolok a penge élén.
Megfelelés vad lázában
Bolyongok a nagy plázában.
Beszagolok a Rossmannba,
Illatmintás ál- napokba.
Parfümszagú harmónia,
Eltévedt az Ember Fia...

---

*Semmiben keringő parányi golyóbis,
Igaz a Tiéd, és igaz az enyém is.
Körmönfont hazugság, (i)gazság bőrében,
Tekintet tüzében elhamvad porében.*

Emberi...

Láttam messziről az embert.
Éltem a semmit s benne a mindent.
Bámultam a mennyet, és éltem belül a poklot,
Álmokból szőtt világot, bordélyt és templomot.
Láttam az emberit, a törékeny mindent.
Az álnokot, a sebzettet,
Ki utamra kötényéből virágszirmot hintett.
Erőtlen lépteim könnyeivel takarva
Rám nézett, megállt egy röpke pillanatra.
Megértve a semmit és benne a mindent,
Reményt, megértést, száz marékkal hintett.
Megállva mellettem egyedül és mégsem,
Árnyékába húzódva folytattam léptem.

Most bénultan állok egy jó magas hegyen,
Egyedül magammal, hogy végre ő is legyen.
Hagyom, hogy rám boruljon a minden és a semmi,
Mi enged erős isten s gyenge ember lenni.
Mi ez, ha nem gazság és igazság egyszerre?!
Folytatni az utat, bölintva az életre...
Gazság és igazság közt lankadatlan lépdelve,
A poklot és a mennyet önmagamban megélve...

Nagy-Rakita Melinda

Hétköznapi csendélet

A palack oldalán páragyöngy ül. A halvány rózsaszín bor apró buborékjai lassú táncot járnak a karcsú üveg-pohárban, amelyet óvón ölelnek az ápolt körmű ujjak. A Nap éppen búcsút int a hegyek fölött, felhőköpenyén ezüst- és bíborfények ígérnek szelet egy új napra. A közelgő ősz utat mutat a nyárnak, az alkonyat fáradt köpenyét borítva a kertre. Egy eltévedt pillangó hazafelé cikázik a petúniák illatfelhőjétől részegen, szárnyán megcsillannak az utolsó napsugarak.

Ülnek, beszélgetnek, nézik a virágok búcsúját a kertben. Két asszony. Két világ. Két sors. Két végzet. Kerek asztalnál ülnek.

– Hát így jártunk! – a sóhajtás halk, szinte már megszokott, begyakorlott.

– Egyikünk sem úszta meg – a megállapítás tényszerű, a csendes ironia alig érhető tetten a hangsúlyban.

– Tudod, azt hittük, már minden rendben, és akkor kezdődött újra minden előlről. A gyengeség, a fájdalom, a kezelések, a remény és a reménytelenség hullámai. Egyre több helyen tört elő, és egyre újabb és újabb csatában győzött a kór. Amikor már mozogni sem tudott, amikor már a fájdalomcsillapító sem hatott... – a valaha szép arcon régen elsírt könnyek árnyéka motoz.

– Szörnyű lehetett! Megértem. Átérezem.

– Szörnyű volt. De hogyan is éreznéd át? Honnan is tudhatnád, milyen az, amikor már csak a fájdalom marad, a könnyörgés a szemekben, hogy segíts, és te semmit sem tehetsz. Az önvád, mert azt kívánod, hogy legyen már vége. Hogy meneküljön, hogy menekülj végre.

– Miért hiszed azt, hogy nem ugyanaz a fájdalom, ugyanaz a kín akkor is, ha azt gondolod – mert tudni persze nem tudod –, hogy nem érez semmit. Hisz nem tudja elmondani, mi van belül, mert már nincs szava. Miért gondolod, hogy nem érzed ugyanazt a tehetetlenséget, amikor látod a lassú, végeérhetetlen sorvadást. Ahogy egy erős, nagy ember apró csontvázzá fagy, szó és értelem nélküli torzóvá süllyed. Amikor már a zene sem jut el hozzá, pedig egész életét átfonta addig. És igen, ott az önvád ugyanúgy, mert azt kívánod, legyen már vége. És szégyelled magad érte. Pedig hiszed, hogy neki is jobb lenne, mert ez egy méltatlan lét. De a kétség tovább gyötör, hogy tényleg jobb lenne-e. És kinek lenne jobb, neki vagy neked. Gonosznak érzed magad, és belülről szégyenkezel, de válasz nincs a kétségeidre.

A sóhajokkal telített alkonyat rátelepszik az asztalra, és a felkelő Hold ezüstoffénybe burkolja a lehajtott fejedet. Egy korty bor és egy tiszta pillanat, amelybe belesimul egy madárhang és a szomszéd kutyájának álmos ugatása.

Az igazság sokszínű szomorúsága átizzik a levegőn, és tovasuhan a kertek alatt.

Pálfi Nándor

Sziluettek

A nyár csendes széltől és szégyellős napsütéstől kísérve osont ki a tájról, melyen már érezni lehetett az ősz első érintéseit.

– Nem akarom, hogy elmenj! – mondtam neked halkán, és elfordítottam a fejem, hogy ne lásd a szememben felgyűlő könnycseppeket.

Te nem szóltál semmit, csak átkaroltad a vállam egy pillanatra, majd elengedtél.

Galyatető közelében ültünk egy apró kiszögellésen, ahonnan el lehetett látni egészen a Mátra lábánál elterülő kis településekig. A tölgyfák lombja már kezdett sárgászöldre váltani a halványkék égbolt alatt. A leszálló Nap gyengülő fényében ragadozómadarak szálltak szélesre tárt szárnyakkal az erdő felett.

– Mindez annyira fog hiányozni. A táj, a susogó szél és a tücskök ciripelése – mondtad, és széttártad a karod, mintha csak így akarnád magadhoz ölelni az egész erdőt.

– Angliában is van szél. Sőt, tücskök is.

– Igen, de akkor is egészen más lesz ott. Látod azt a fát a völgy túlsó oldalán? A magányosan álló fenyőtől kicsit balra. Olyan, mint egy gyerek, akinek fürdés után égnek áll a haja.

– Tényleg – mondtam, miközben igazság szerint erősen hunyorítanom kellett, hogy megpillanthassam a borzas

hajú gyereket, amelyet a képzeleted rajzolt az ágak közé. – Tudod, te mindig is többnek láttad a világot, mint ami az valójában.

Nem válaszoltál, csak kicsit félrebiccentetted a fejed, ahogyan mindig tetted, mikor valami olyasmi nyomta a lelked, amivel nem mertél előhozakodni. Így hát csak ültünk ott, szorosan egymás mellett, mintha attól tartanánk, hogy egy erősebb szellőkés elsodorhat bennünket egymástól. Olyan közel voltál hozzám, hogy láttam, ahogy a szemedben tükröződik a halványuló napkorong.

– Mert szerinted mi a világ valójában? – kérdezted meg végül, mikor a csend már bántónak tetszett.

– Csak egy részletgazdag díszlet. Az olyan pillanatok, vagy ha úgy tetszik, jelenetek díszlete, mint amilyen ez is.

– És szerinted csak a pillanat számít, igaz? A díszlet nem.

– Igen, én így gondolom – mondtam lassan, óvatosan válogatva a szavakat. – Ahogy mondtad, tücskök és szél Angliában is lesznek. Lehet, hogy még a tájat is szebbnek fogod látni. A dombokat lankásabbnak, a fákat dúsbabbnak.

– Te viszont nem leszel ott, akivel mindezt megoszthatom – mondtad, mintegy folytatva a gondolatmenetemet. – Ez a pillanat, te, én és a beszélgetésünk csak itt és most létezik.

– Igen.

– Azonban az idő, amit együtt töltöttünk, mindig veled marad. Az a rengeteg élmény, amiben közösen volt

részünk, mindig ott lesznek veled.

– Az emlékek szép lassan megfakulnak. Köztük még a legkedvesebbek is.

– Ez nem így van – ingattad a fejed hevesen, mintha nem is engem, hanem saját magadat igyekeznél meggyőzni erről.

– Legyen igazad – mondtam.

Elővettél egy üveg házi készítésű málnaszörpöt a kopott hátizsákodból, amit évek óta cipeltél a túráinkra.

– Kérsz belőle?

– Igen – mosolyodtam el, és miután odanyújtottad nekem, nagyokat kortyoltam a mézédesszörpökből.

– Nekem is hagyjál belőle – mondtad, majd kikaptad az üveget a kezemből, és meghúztad. – Mi lesz veled a málnaszörpöm nélkül?

– Ne is mondd! A málnaszörp volt az egyetlen oka annak, hogy szóba álltam veled.

Akkor mindketten felnevetünk, és én arra gondoltam, hogy milyen különös dolog olyasvalakit szeretni, akiről tudod, hogy előbb-utóbb úgyis elveszíted. Ez is olyasmi lehet, mint amikor annyira vársz egy pillanatra, hogy mikor végül elérkezik, már nem is tudsz igazán örülni neki. Reménytelen, és éppen ezért emberi.

– Annyira furcsa – mondtam tünődve. – Hogy most egyszerre vagyok boldog és szomorú. Boldog vagyok, mert utoljára még itt ülünk egymás mellett. Ugyanakkor szomorú is vagyok, mert tudom, hogy ezek a pillanatok elmúlnak, akár a réten nyíló tavaszi virágok. És nekem

folyton csak az jár a fejemben, hogy mi lesz majd holnap, amikor te már nem leszel itt.

Még mindig élesen emlékszem arra, ahogy kicsit ügyetlenül összehúztad magadon a pulóvert, pár percig a távolba révedtél, aztán felém fordultál, megvártad, amíg én is rád nézek, majd ezt mondtad:

– A világ éppen az olyasfajta emberektől lesz elviselhető hely, mint amilyen te is vagy.

És én hálás voltam a szavaidért.

Közben az alkonyat utolsó fényei megsimították a fák lombját.

– Azt olvastam, hogy ha elég kitartóan és rezzentelen tekintettel nézed a lemenő Napot, néha az utolsó másodpercekben, mielőtt alábukna a horizonton, megláthatod, ahogy halványzöldre változik a fénye – mondtam.

– Ez érdekes – mondtad erőtlenül. Néha rám néztél, néha pedig a távolba, mintha csak arra törekedtél volna, hogy minél több részletét ragadd meg a megszokott kis világodnak, mielőtt az örökre megváltozna.

– Sokan évekig keresik a Naplementében – mondtam aztán halkán, inkább magamnak, mintsem neked.

Az arcodat fürkésztem, és talán arra vártam, hogy megszólalj megint, talán csak arra, hogy mielőtt még tovább indulunk, utoljára összenézzünk, kicsit cinkosan, mintha csak közös titkot hordoznánk. De te csak ültél ott csendben, néztél a távot, és bár a gyengülő fényben a vonásaid elmosódtak, még így is láttam rajtad a fájdalommat.

– Én nem látom – szólaltál meg végül. A hangod halk volt és megfoghatatlan. – A zöld fényt. Nem látom.

– Én sem – feleltem, és csak néztem, néztem a távot, a sötétedő tájat odalent, és arra gondoltam, hogy milyen jó lett volna látni azt a zöldes ragyogást a Naplementében. Hogy akkor talán neked sem fájt volna már anyyira. És hogy a világ mennyivel jobb hely lenne, ha a fájdalmadból kicsit nekem is adhatnál, hogy ketten osztozzunk a terheden. Aztán pedig arra gondoltam, hogy másnap Angliába utazol arra a kezelésre, és nem tudom, hogy látlak-e még valaha.

Egy kicsit az enyém, s egy kicsit a tied

Mikor legutóbb láttalak,
A szétfoszló ősznek már
Csak az a vén nyírfa állt őrt
A szürke felhők alatt,
Sárga leveleit konokul tartva
A reszketeg szélben.
Én sokat beszéltem akkor,
Te pedig sokat hallgattál,
Pontosan úgy, mint máskor,
S tünődve nézted a fákat,
Az autókat, bennük az utasokat
És néha engem is,
Mintha csak azon gondolkodnál,
Hogy beleilleg-e abba
A te kis világodba,
Ami után folyton kapkodsz,
Pedig talán nem is létezik.
Meggérdezted tőlem,
Ott a nyírfa alatt ácsorogva,
Hogy van-e valahol igazság,
Először félénken és halkán,
Mintha csak elriaszthatnád
Szegényt a hangos szóval, aztán
Meg idegesen, már-már követelve,

Hogy fedje fel magát, ha létezik.

Én pedig nem válaszoltam.
Nem mondtam neked,
Hogy igazság márpedig nincs,
Mert csak a te véleményed van
S vele szemben az enyém,
És köztük a megannyi atom,
Amit te világnak nevezel,
Én pedig álomnak.
Nem mondtam, mert te legalább
Úgy ismeresz engem, mint én téged,
És szavak nélkül is tudod,
Hogy miről mit gondolok,
Ahogyan azt is tudod, hogy
Sokszor mást, mint te.
Holnap mégis leülsz majd ide
Mellém a padra,
Ahonnan látod azt a nyírfát,
Ha kicsit oldalra biccented a fejed,
Halványan talán el is mosolyodsz,
És akkor a te világod
Kicsit az enyém is lesz,
Az enyém pedig a tied,
Mert ilyen a barátság.

Szabó Aida (Jampa drolma)

Anna-tava

Bérc ölelte völgy ölében,
fenyveseknek tenyerében
zölden csillan Anna-tava,
titkát őrzi halak hada.

Valamikor réges-régen
két fura vár szembe nézett,
hegyek ormán pöffeszkedett,
bent népnyzó kevélykedett.

Ként lehelő Büdös-barlang,
Csík, Szék felett úri sallang.
Padlás, pince kincse titok,
hajszás, könnyes, véres szitok.

Fivér és öcs ellenlábás,
dölyfük-mérgük, biza hájas.
Gög, dicsekvés napi kenyér,
a versenyt versennyel tetéz.

Idő hördül, levél pördül,
ékes-fényes hintó gördül.
Arany, ezüst veret rajta,
hatos fogat, gyémánt zabla.

Büdös-várba vendég tévedt,
vár urában irigy éledt,
megszerezni bármily móddal;
fondorlattal vagy szép szóval.

Étek, bor foly', kocka pörög,
szerencse galádnak dörög.
Csiki-várhoz elvágatott,
hat tüzessel parádéz ott.

Testvért lepi sárga epe,
lekörözni..., fő a feje.
Felhő suhan, holdbújócska,
fülbé mászott rút manócska.

Parancsot ad, fusson várnép:
szüzet, szüzet, legyen ám szép!
Puha vállon színes kendőt,
szüzet, szüzet, tizenkettőt!

Azt is, azt is..., hamvast, Annát,
rózsás orcát, égő ajkát!
Gyöngé szüzek, büszke szüzek,
paripák helyt' bomló rügyek.

Ostor pattog, ura harsog:
gyí-te, gyí-te, tizenkettő!
Dühe lobban, hangja robban,
Ráró-Anna, húzzad jobban!

Szüzek, szüzek, fehér szüzek,
harmattestű halvány szüzek
megfeszülnek, mégsem, mégsem,
gyöngye virág tapodtat sem.

Újra rikkant, újból zördít,
ismét pördít, megint csördít.
– Kakukk, kakukk hányszor mondja,
Ég a Holdat hányszor hordja? –

Újból rikkant, újra dördít,
megint pördít, ismét csördít.
Játszifehér tünderrózsa
karja, háta... vörös rózsza,

fenyveseknek közepében
fesző bimbó vére cseppen.
– Kakukk, kakukk, hányszor mondd,
Ég, a Holdat hányszor hordod? –

Kín, fájdalom égre kiált:
Uram, Uram, a gazt bírárd,
csúf bűnei marcangolják,
bércek, sziklák visszhangozzák!

Ég, Föld nyílik, villám hasít,
hegy megremeg, vár, fa sikít...
Harag, átok fénybe csitul,
tó hulláma összesimul.

Hattyúk úsznak, tizenkettő,
puha vállon színes kendő.
Pihe, toll hull, hazatérnek,
Anna térdel, ima lénye.

Bérc ölelte völgy ölében,
fenyveseknek tenyerében
zölden csillan Anna-tava,
titkát őrzi halak hada.

Szigetvári Zsófia Petra

(I)GAZSÁG – Háború (Görgei)

- Olvastad?
- Olvastam.
- És?!
- Mi az, hogy és?
- Nem válaszolsz?
- Nem.
- Nem?
- Nem.

Ezt már akkor eldöntöttem, amikor megláttam a feladó nevét. Először el sem akartam olvasni a levelet, az asztalomra dobtam a többi felbontatlan boríték közé. Egész nap eszembe sem jutott, csak este, olvasás közben pillantottam rá ismét. Kissé összegyűrve, magányosan hevert a papíralom tetején, a pecsétjéből hiányzott egy jókora darab, az írás is elkenődött egy picit. Nagyot sóhajtottam, majd lassan felkeltem karosszékemből, vihágyva, nehogy leessen a tarkómra tett vizes kendő. Kelletlenül kinyitottam a borítékot.

Szokatlan, rossz hangulat fogott el, már régen nem éreztem ehhez hasonlót, homlokomon kidudorodtak az erek, majd következett az ismerős lüktetés, megint fájni fog a fejem, hiába igazítottam meg a rongyot, tudtam, tehetetlen vagyok a szenvedéssel szemben.

A csodás osztrák táj, az emberek kedvessége, a délutáni teázások elfeledtették velem a háború kegyetlenségét. Félttem, hogy ez a szöveg ismét eszembe juttatja a kínokat, a reményvesztett sikolyokat, a katonák elgyötört arcát.

Sok tiszt büszkén emlékszik vissza a csatákra, eldicsekednek, hány embert öltek meg, és hogyan kávéz-gattak ágyúörgés közepette. Mintha egy egész más '48-as szabadságharcról beszélnének, mintha ők mindent egy magas épületből néztek volna, ahova nem hal-latszík fel a sebesültek jajszava, a reszkető újoncok imája, és a puskalövések sem sebesíthetik meg őket. Akárhányszor kérdeztek engem a fegyverekről, a sorozásról vagy a tábornagyi rangomról, én csak megráztam a fejem, és kértem még egy kis cukrot a teámba.

Némaságomnak meglett az eredménye, a többiek azt hitték, elment az eszem, mert olyan súlyos fejsebet szez-reztem. Egyikük váltig állította, hogy látott engem egy szál ingben az erdőben gombát szedni, másíkk pedíg meg mert volna esküdni rá, hogy valamelyik este a pín-cémből egy hatalmas robbanást hallott.

A híres, megbecsült, okos és művelt parancsnokból egy csapásra örült, kiszámíthatatlan tudóssá váltam. Színte már alíg hívnak meg egy-egy összejövételre, ha azon-ban ez megtörténik, mindenki távolságtartóan viselke-dik velem, nehogy varanggyá változtassam őket.

Azonban ez a levél minden várakozásomat felülmúlta. Mire a legvégére értem, azt sem tudtam, hol vagyok. Rosszul címezték? Nem, az nem lehet, az én nevem áll rajta. Ez biztos egy ízetlen rossz tréfa. Micsoda? Áruló? Nincs rajtam a szemüvegem, félreolvashattam. Á-ru-ló. És még meg is indokolta: Komárom... gyáva... Magyarország... két nagyhatalom...

– Hogy merészeli? – kiabáltam.

Remegett a kezem a dühtől. Elsötétült körülöttem minden, a falak fenyegetően meredtek rám, az összes könyvem a Talpra magyart üvöltötte. Az ablakhoz tántorogtam, elhúztam a függönyt, az udvaron egy lélek sem járt, az égen a csillagok átkokat szórtak rám. Az osztrák táj egy pillanat alatt elvesztette varázsát, az emberek goromba parasztokká váltak, és a délutáni teázások emlékei monoton mozdulatokká fakultak.

Egyedül álltam a csatatéren. Lábaim előtt a véres magyar zászló.

– Te tetted ezt! – hallottam egy ismerős hangot a hátam mögül.

Üveges tekintettel bámultam a megtépázott lobogót, amiért küzdöttem, feladva mindenem. Hallottam a dobpergést, a puskák ropogását, a lelkes „vivát” kiáltást a csatazajban, a lovak nyerítését, és magam előtt láttam Kossuth elgyötört arcát, ahogy átadja lemondását, a katonáim könnyes szemét, amint intenek felém a fegyverletétel után.

– Nem – suttogtam.

Én mindent megtettem a szabadságharc sikeréért, szembenéztem a halállal, nem adtam fel soha, akkor sem, amikor többszörös túlerő ellen kellett helyt állnom, nem háborog bennem a lelkiismeretem, az én részemről a küzdelmet befejezettnek tartom. Ez már csak a Te háborúd.

A kandallóhoz léptem, és mosolyogva dobtam az összetépett papírfecniket a lángok közé.

(D)GAZSÁG – Isten szolgája

A templom rideg és kihalt volt. Senki sem térdelt most az oltár előtt. Piusz atya remegő térdekkel botladozott át a főhajón.

– Átlagos szerda este! – mondta gúnyosan.

Pedig milyen nagyszerűen indult ez a nap, egy temetést is sikerült gond nélkül levezetnie. Semmi izgalom vagy bonyodalom, mint múltkor, amikor eltűnt a halott András bácsi (isten nyugosztalja) fél keze, mert az egyik unoka úgy gondolta, hogy egy sátánista „varázslat” segítségével feltámaszthatja a kedves papát.

– Kellett hozzá az elhunyt jobb csuklója! – nyilatkozta a rokon a kíváncsi újságíróknak.

Az ügy természetesen nagy port kavart a médiában, hiába próbálták eltitkolni a falusiak elől, a szemtanúkat nem sikerült rávenni a hallgatásra.

Egy hét sem telt el, szegény András bácsit majdnem halhatatlanná nyilvánították. A szomszéd szenilis vénasszony váltig állította, hogy minden reggel bekopogtat hozzá egy pohár tejért.

A pletykák hihetetlen gyorsan terjedtek, egész Nógrád megye felbolydult, csakúgy özönlöttek a zarándokok a „szent ember” sírjához, aki állítólag csak kenyéren és vízen élt (a pap sejtette, hogy ez a valóságtól igencsak távol áll, mert András bácsi minden évben megjelent a kolbászfesztiválon, ahol jól belakmározott a különféle

húsokból, amit végül pár liter vörösborral öblített le). Sőt, gyógyulások is történtek a temetőben, az egyik néma, surányi asszony az elbeszélések szerint egyszer csak felkiáltott:

– Látom őt!

– Ez valószínűleg legalább annyira lehet igaz, mint ahogy András bácsi böjtölt – vélekedett Piusz atya.

A pap nem hitte el ezeket a meséket. A magát mélyen vallásosnak mondó lelkész mindig kritikus szemmel nézte ezeket a „csodákat”. A könnyező Madonna történetén csak nevetett, majd legyintett, Szűz Mária jeleineit pedig átverésnek tartotta. Sokan ezért nem szerették a faluban, és nemtetszésüket úgy mutatták ki, hogy vasárnaponként a szomszédos Halápra jártak misére.

Azért többen el voltak ragadtatva az atyától, aki őszinte mosolyával és nagyszerű prédikációival lopta be magát a helyiek szívébe. Ha valakivel összetalálkozott az utcán vagy a boltban, barátságosan köszöntötte, soha egy rossz szóval nem illetett senkit, bárki bármikor fordulhatott hozzá tanácsért, mert a plébános mindig talált megoldást a problémákra, és soha senkinek nem beszélt a nála elhangzottakról, hiába kérdezték a kíváncsi férfiek, mit mondott róluk a feleségük, és hiába faggatták a vénasszonyok, ha éppen nem volt miről pletykálniuk.

Pedig a tiszteletes csak tavaly került a községbe, mert idős elődjét, Benedek atyát, a püspök jobbnak látta nyugdíjba küldeni. Benedek atya persze vérig sértődött, őt nem lehet csak úgy félreállítani! Őt, aki a 90-es években ferences szerzetesnek állt, hogy segítsen a szegényeken.

– Mennyit nélkülöztünk! – mesélte. – Gyakran az utcán fagyoskodtunk durvaszőracsuhánkban, de egyszer sem gondoltam, hogy kilépjek a rendből!

Ezt a történetet minden alkalommal elmondta Piusz atyának, aki kénytelen-kelletlen, nyájas arccal végighallgatta. Az idős pap szemmel láthatólag élvezte vetélytársa szenvedését, és néha megkérdezte:

– Ugye nem untatom, Piusz atya?

– Dehogy, Benedek atya! – hangzott a válasz.

A fiatal tiszteletes nagyot sóhajtott. Már többször eljátszott a gondolattal, mi lenne, ha egyszerűen itt hagyná ezt az egészet, összepakolná a holmiját, és a hajnali busszal hazamenne Budapestre. A szülei biztos segítenének neki állást találni, akármit elvállalna, csak jó messze legyen a templomtól a munkahelye.

Már megtervezte az életét a fővárosban, az egyik kávézóban megismerkedne egy gyönyörű lánnyal, elvonné feleségül, a tanúja a régi barátja, Ádám lenne, talán még egy csokitortát is rendelnének, aztán születne két szép gyermekük (szigorúan kettő, egy fiú és egy lány, a kisfiút Lászlónak, a kislányt Beátának hívnák).

És boldogan élnének, amíg... na igen, itt a probléma, hogy egyszer meghalának.

Piusz atya betegesen rettegett a haláltól, és az utána következő valamitől. Ha hátat fordítana az egyháznak, Isten azt biztos nem bocsátaná meg, és örök kárhozatra jutna. Annyi borzalmat olvasott a Pokolról, hogy inkább szenvedett itt a Földön, minthogy majd ott kelljen.

„Ebben a faluban kevés esély van arra, hogy vétkezzem!” – így gondolkodott. Egy-két apróság, például rózsafüzér közben véletlenül kihagy egy Üdvözlégyet, vagy egy fárasztó nap után az esti misén hangosan horkol a Hiszekegy alatt. Ezek közül egyik sincs számon tartva, mint főbűn, így nyugodt lelkiismerettel feküdt le aludni. Bár az is igaz, hogy nem mélyült el igazán a Biblia tanulmányozásában, mert biztosan talált volna ezeknek megfelelő bünt, például lustaság, jóra való restség.

Az oltár előtt térdet hajtott, keresztet vetett, majd elhadart egy Miatyánkot. Azonban most nem ájtatosan darálta a latin szöveget, hanem mint ötödikes diákként, amikor a hittantanár ezt adta fel memoriternek a következő órára.

– Atyám, egy pillanat!

Ijedtében az áment is elfelejtette mondani az ima végén. Gyorsan megfordult, nagy kő esett le a szívéről. Csak Péter, a patikus állt mögötte.

A férfi nagyon kedves volt vele, amikor idekerült, egyedül ő ment el meglátogatni, egy üveg pálinkával állított

be hozzá a pap legnagyobb meglepetésére.

Sőt, egyszer szilveszterezni is meghívta magukhoz, együtt koccintottak éjfélkor, hárman, Piusz atya, Péter és a felesége, Flóra (milyen jól főz, a faluban mindenki csak dicséri).

A házaspár hithű katolikusként minden istentiszteleten megjelent, bár azért néha látszott a nő arcán, hogy a háta közepére kívánja az egészséget, de azért általában kitámolygott áldozni. Ha ez nem történt meg, Péter elvörösödött, mintha szégyellné, hogy párja lelke nem makulátlanul tiszta. Viszont mind a ketten bőkezűen adakoztak egy új orgona beszerzésére. Azt is tudta a tiszteletes (már amennyire a piacon a halas kofa elbeszélése hiteles), hogy Flóra mindig is nagy családot szeretett volna, azonban a gyermekáldás évről évre elmaradt, emiatt egyre többet veszekedtek egymással Péterék.

– Mondd, Péter, testvérem! – igazította meg reverendáját a pap.

– Atyám, vétkeztem!

Piusz atya kedvesen rámosolygott.

– Fiam, mindegyikünk vétkezik, emberek vagyunk!

A „fiam” megszólítás kicsit furcsán hangzott a tiszteletes szájából, hiszen szinte egyidősek voltak, de a helyzet magasztossága megkövetelte ezt.

– Kérem, atyám, hallgasson meg! Könyörgöm, oldozzon fel!

Péter szemében könny csillant, hirtelen megragadta a

pap kezét, és görcsösen szorítani kezdte. Piusz atya csak pislógott, zavarba jött ettől a spontán vallomástól.

– Mondd, mi a bűnöd? – kérdezte bizonytalanul.

– Gyónom a Mindenható Istennek és önnek, atyám, én, én... megöltem a feleségem.

A pap ereiben megállt vér. Kidüledt szemmel bámulta a patikust. Egyszeriben olyan fehér lett, mint a keresztre feszített Jézus, már csak a töviskoszorú hiányzott a fejéről.

– Én nem akartam, higgye el, atyám – folytatta Péter –, úgy szerettem azt a nőt, mint senki más, de gyalázta az Urat! A Mindenhatót kérte számon, miért nem esik teherbe, káromolta, azt mondta, igazságtalan, meg hogy nem szereti az embereket, próbáltam lecsillapítani, de ő csak mondta, kiabálta azt a sok szennyet! És még valami, atyám... szeretője volt! De ön ezt biztos tudja, hiszen elmondhatta gyónáskor! Lebukott, két hete tudom, kérem... mondja el, igazam van...

IGAZAM VAN! – az utolsó szavakat már üvöltötte.

A tiszteletes csak rázta a fejét. Lábai remegtek, ha nem fogja karját az a szörnyeteg, biztos elájult volna. Egy év prédikációjával ezt sikerült elérnie.

„És én még azt hittem, az a temetés a legrosszabb, ami történhet velem!” – gondolta.

Forgott körülötte a világ. Azt hitte, itt nincsenek ilyen örült fanatikusok, akik vakon elhiszik a Biblia minden szavát, papként el se olvasta azt a sok ostoba szöveget.

A vallás nevében ölni, ezt tartotta a legkegyetlenebb dolognak a világon. Ettől nem lesz semmi sem jobb vagy elviselhetőbb. Sőt, az elkövetők csak bemocskolják saját vallásukat, és elvesztik hitüket.

Flórának szeretője, ennek teljesen elment az esze! Így rágalmazza azt a nőt, aki mindent feláldozott érte, ki tartott mellette a gyógyszerészár válságakor is! Kitől haltotta ezt a borzalmat?! Vagy csak így magyarázza tettét? Soha egy szó sem esett egyetlen más férfiról!

– Válaszoljon, atyám!

Péter kezében kés villant, a pap minden izma össze-rándult.

– Na dehát ... isten házában... – elcsuklott a hangja.

A patikus szemében eszelős fény villant. „Képes lenne rá...” – tudatosodott a tiszteletesben.

Nem tudta, mit mondjon, ha tagadja, leszúrja őt is örült dühében, és a másik lehetőség... bólogatni, igazat adni neki, nem, soha!

– Ez nem igaz – nyögte ki végül.

– Tessék? Mit mondott atyám? – lépett hozzá még közelebb Péter.

– Azt, hogy – nyelt nagyot a pap, homlokán végigcsorgott az izzadság –, hogy... Flóra... tévedsz... – hadarta.

A patikus fenyegetően meredt rá, majd amilyen hirt

len megfogta csuklóját, olyan gyorsan lesújtott öklével. Az ütés Piusz atya orrát érte, aki fájdalmában felordított, érezte, ahogy a vér lefolyik az állán a makulátlan, fekete ruhájára. Csak remélte, hogy nem tört el, szabad kezével megtapogatta, talán, ha szerencséje van...

– Tehát, mit mondott, atyám? – kérdezte Péter, aki vi-gyorogva nézte áldozata esetlen próbálkozását, hogy ki-szabaduljon szorításából.

– Igazad van – felelte a pap.

Az ütés ezúttal a hasát érte.

– Nem hallom!

– Flórának szeretője volt! – kiabálta kétrét görnyedve a tiszteletes.

– Helyes, és most oldozzon fel!

– Feloldozlak téged az Atya, a Fiú és a Szentlélek ne-vében – suttogta Piusz atya. – Isten megbocsátja bűnöd-et – tette hozzá, amikor látta, hogy a gyilkos nem elégedett meg ennyivel. Ahogy kimondta a mondatot, hányingere lett, minden szava hazugság volt.

– Köszönöm, atyám – sóhajtott fel Péter, és végre vala-hára eltette a kést. – Tudtam, hogy bízhatok önben – ölelte meg a halálra rémült papot. – Ha elmondja vala-kinek, a Pokolba kerül – mondta még búcsúzóul.

A tiszteletes, miután döngve bezárult a templom ajtaja, a padlóra rogyott, és sírt. Hangosan, keservesen zoko-gott, hiába morzsolgatta rózsafüzérjét, nem adott erőt neki, tudta, hogy semmilyen ima nem segíthet rajta, így

nem is erőltette.

Orra lüktetett, a vér rászáradt a szájára, hasára szorította most már szabad kezeit, és beléhasított a felismerés, Isten tényleg nem szereti az embereket.

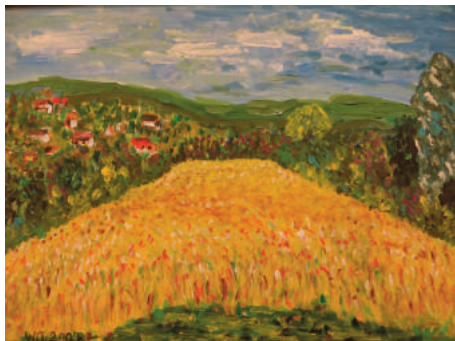

Vaád Éva: Raku kerámiák

Wegenast Róbert:
Mosoly

Wischin Tibor:
Búzamező

Szöllősi Bernadett

Fellebbezés

Galambszárnyon suhansz fent az égen,
ősz hajad kerek arcod körül csapkod.
Nem jön az álom, rád gondolok ébren,
míg a felhők lassan elnyelik a napot.

Még lent is hallják, mama, ha ott fenn nevensz,
a piacon a kofa és az egész liget.
A pék is, kitől zsemlét többé nem veszel,
és a villamos is, ami a remizbe siet.

Nem elég, hogy apátlan vagyok...
Majd jól megmondom én az Istennek!
Eléallok, még ha hangom dadog,
na majd adok én az illemnek!

– Magadhoz hívni, kit senki sem küldött?
(legalább apu elanyátlanodva nincs...)
De ha kell, én az ügyért megküzdök.
–Tiltakozom! Itt igazság nincs!

Úgy éreztem magam, mint vádlott:
az élet rabja voltam, vas-pehely bilincs.
És halkan suttogott az Isten: „Lányom,
itt fellebbezésnek helye nincs.”

SZILÁNKOK

1. A festmény

Erika örömmel gondolt arra, hogy eddig minden munkahelyén olyan kiváló, jó emberekkel dolgozhatott, ami nem sok közösségnek adatott meg. Kellemes érzés volt reggel arra ébredni, hogy a munkahelyén megint találkozik velük, összehangoltan, egymást segítve végzik feladataikat, ismerik a másik családját, örömeit, gondjait, néha tudnak is egymásnak segíteni. Többen közülük egy háztömbben is laktak.

Nem olyan régen történt egy eset, az egyik szomszédban lakó kolléganő kizárta magát a lakásból este, amikor a hulladékot kellett kivinnie a kukába, és nem vitt magával kulcsot. Teljesen természetes volt, hogy ott aludt nála, mert nem akartak lakatost hívni, hiszen reggel hazaérkezett a férje az éjszakai műszakból, és megoldódott a gond.

Akkor este felbontottak egy üveg bort, és oldottan beszélgettek késő éjszakáig. Lizáról sok mindent megtudott, ami eddig a munkahelyi kapcsolatukban nem került szóba.

Liza is csodálkozva nézte azokat a festményeket, amelyeket Erika szabad idejében, kedvtelésből és örömmel

festetett. Erika egyedülálló volt, szülei már jó ideje az égi bárányokat terelgették, kapcsolataiban nem találta meg a biztonságot és megbecsülést, így egyre bártortalanabb, és ezzel egyre magányosabb lett. Szabad idejében sokat olvasott, főleg művészeti témában, aztán tizenkét évvel ezelőtt elkezdett festeni, sokféle technikát és témát kipróbálva. A képek jó hangulatúak voltak, szépen mutattak a lakása falán is, de volt egy kis raktárnak használt csőszoba, ahol a festőszerszámaikat, állványát és a kész festményeket tárolhatta. Volt belőlük már bőven. Liza nézegette őket, és egyre lelkesebb lett, elhatározta, hogy beszél a férjével, és vesznek Erikától két képet. Akkor készültek új lakásba költözni, volt lehetőség és főleg megfelelő felület a nappaliban, a hálószobában elhelyezni őket.

Gyorsan meg is egyeztek, mivel Liza már korábban kiválasztotta a képeket, és úgy tűnt, Márk ízlése is egyezett a feleségével.

Liza egyik délután felkereste Erikát azzal, hogy beszéljék meg a vásárlás részleteit. Leültek kávézni a konyhában. Erika már előre úgy gondolta, hogy ad némi kedvezményt nekik, hiszen most biztosan rengeteg kiadásuk van, és lesz is a költözés miatt. Liza azonban látványosan zavarban volt, majd többször nekifutva a mondandójának, kérte Erikát, adjon lehetőséget arra, hogy két részletben fizethessék ki a festmények árát. Erika ebbe bele is ment, mert segíteni szeretett volna a fiatal párnak. Szóbeli megállapodás volt, megbíztak

egymásban.

Lizáék kifizették a felét a festményeknek, és elköltöztek vele a város másik végében lévő új lakásba, meg-egyezve a második részlet esedékességében.

Jóval túlhaladva a megbeszélrt időpontot, Erika felhívta Lizát, hogy szeretné megnézni, hogyan rendezkedtek be. Kíváncsi is volt, mindig szerette tudni, jó helyen vannak-e alkotásai. Voltak olyan vásárlói, akik véleményt is kértek tőle, hogyan helyezték el a festményeket, és akkor különös elégedettség töltötte el. Érezte, hogy fontos részei lesznek ezek a képek a család életének.

Liza később pár alkalommal lerázta őt különböző indokokkal, ami kezdett gyanússá válni. Kétszer futottak össze véletlenül. Első alkalommal rövid, kínos beszélgetés zajlott le közöttük, Liza valahova nagyon sietett. Másodszorra konkrétan látta, hogy Liza sarkon fordult, mikor meglátta őt, és gyors lépésekkel elsietett az ellenkező irányba. Telefonszámuk a költözés miatt megváltozott, és Erika magában még mentegette is. Arra gondolt, hogy az új lakás sok kiadása miatt kerültek ebbe a helyzetbe. Később tudta meg egy közös ismerősüktől, hogy a nagyon egyszerűen, minimális bútorokkal berendezett lakásban bizony, ott voltak a festmények a nappali falán. Az e-mailekre nem válaszolt sem ő, sem a férje. Fél év múlva aztán újra elköltöztek, de egy másik városba, és a Facebookkapcsolatot is megszakították.

Erika sokszor gondolt arra, hogy ha ez a két ember élete

végéig nézegeti azokat a képeket, amelyeket ilyen tisztességtelen módon szereztek be, nem tölti el őket valami kényelmetlen, rossz érzés? Esetleg lelkiismeret-furdalás, vagy talán elégedetten örülnek a jó üzlet miatt. Mi jut eszükbe a képekről? Gyönyörködnek benne, nézegetik, vagy bevillan, hogyan jutottak hozzá? De lehet, már el is adták a festményeket tetemes haszonnal? Így is, úgy is biztosan megérte. Megérte?

2. Vastagontöltött

Így, egybeírva. Édesanyám testvére sütötte ezt a nagyon finom, utánozhatatlan ízű és állagú sok-sok csokis töltelelkelkel töltött piskótát. Anyuék négyen voltak testvérek, egy fiú és három lány. A fiú és az egyik lány Budapestre költözött házasságuk után. Eszti néni az egyik külső kerületben lakott, családi házban. Két fiúgyermekük volt, mindkettő idősebb nálam. A nyári szünetben a fiúk egy hónapig nálunk nyaraltak, aztán egy hónapig – először csak én, aztán mikor öcsém is nagyobb lett, ő is – Eszti néni nyaraltatott bennünket.

Anyukám és testvérei is mind nagyon jól főztek, de a családok ízlésétől függően más és más menüsor szerepelt az étlapon. Volt néhány étel, amit ritkán főzött édesanyám, valószínűleg ő sem nagyon kedvelte ezeket. Emlékszem, hogy a nyers paradicsomot nem ette

meg, és nem volt túl gyakran spenót sem. Így ennek az ízét én sem kedveltem. Akkor még nem volt elfogadott az iskolai menza, hiszen több generáció élt együtt, mindig volt a családokban valaki, aki a napi főtt ételt elkészítette, így iskola után már otthon ebédeltünk. Ez többnyire azt is jelentette, hogy ha valamit nem szeretünk, tudtunk nemet mondani, és azt is, hogy nagymama kereste a kedvünket, amikor a napi menüt készítette. Sokszor volt tésztaféle vagy az egy egyszerű leveshez kelt tésztából sütemény. Hat fős családukban egy állandó kereső volt, így meg kellett gondolni, mi kerülhet az asztalra.

Egyik nyáron – lehettem tízéves – náluk nyaraltam. Unokabátyáim az úttörővasútnál teljesítettek szolgálót, így nagynéném megígérte, hogy a vasárnapi ebéd után kirándulunk a Hűvösvölgybe, és a szolgálat után együtt jön vissza a család.

Az ebédnél a levessel még nem volt gond, csirkeaprólékból készült, nagyon finom ragu. Hanem, amit már nagyon vártam, láttam is délelőtt, hogy a nagynéném piskótát süt, és azt az utánozhatatlanul finom krémet keveri ki. Azonban a második fogás spenót volt tükörtojással. Ezt pedig még soha nem tudtam megenni, és most sem tudtam legyűrni az undoromat. Sokáig és sokszor unszoltak, a vége az lett, hogy a következetes unszolásra elfogyasztott pár kanál spenót is vissza került a tányérba.

Büntetésből ezután nem ehettem a vastagontöltöttből. Sírtam, kértem, de – gondolom nevelési célzattal – nem engedtek.

Összekészülődtek, nagynéném csomagolt az ebédből unokabátyáimnak, többek között a finom piskótából is. Mikor megérkeztünk az úttörővasúthoz, felváltva – ahogy a szolgálatuk engedte – kapták meg a fiúk az ebédet. Az idősebbik, mikor megtudta, miért van kisírva a szemem, meglengette előttem a süteményt, és ízletes, nagy falatokat harapva ette meg, minden falás után incselkedve rám mosolygott. Nem bírtam tovább, kiszaladtam az épületből, és a vasútállomás mögé bújtam, ott sírdogáltam.

Egyszer csak, óvatosan körülnézve, megjelent a fiatalabbik fiú kedvesen mosolyogva, kezét hátrátéve. Aztán mikor elém ért, odanyújtotta nekem a neki csomagolt süteményt, megsimogatta a hajam, majd ahogy érkezett, úgy el is tűnt. Folytatódott a szolgálata az ebédszünet után. Ő volt a forgalmista.

3. Nagyapa

Már csak a sarkon kellett befordulni, és hazaértünk. Megállított egy pillanatra a harangszó magas hangja, és a közletről hallatszó visszafogott zokogás. Anyuval sé táltam éppen haza a vasútállomásra, Budapesten jár-

tunk, rokonoknál. Tűzött a késő nyári nap, aszályos augusztusunk volt. Kicsit sárgultak már a levelek, színesedtek a fák, bokrok.

Szerettem séta közben fogni anyu szoknyájának szélét vagy csak a redőjét, de leginkább a kezét. Ruhája finom, puha flokon anyag volt. Most felnőttként évek óta hiába vadászom arra, hogy ezt az emlékeimben élénken élő mintájú anyagot megtaláljam. A húzott derekú ruhán a derűs színekből álló kicsi virágok úgy ringtak, mint édesanyám csípője.

Szólt a lélekharang, és pár lépés után, a házunkhoz érve a deszkakerítés kapujában megláttuk Mihály atyát, a község papját. Nagyanyám lehajtott fejjel, ráncos kezében zsebkendőt gyűrögetve köszönt el tőle. Anyu szaladni kezdett, nem figyelve kapaszkodó kezemre, húzott maga után: ő már tudta a harangszó okát.

Nagyapám, a falu cipésmestere feküdt az alacsony mennyezetű, kicsi, házhoz toldott szoba hitvesi ágyában, fakón, megbékélve. Anyu után én is beszaladtam, de rögtön ki is futottam, akkor találkoztam először az elmúlással. Addig elő sem tudtak csalni a kamra mögül, amíg a nagypapát el nem vitték a halottasházba. Én voltam az első unoka, ősszel – két hónap múlva – töltöttem volna be az ötödik évemet, Öcsém akkor csak egyéves volt, így ő még nem is tudta, mi történik körülötte.

A temetés után a már elkészült cipőket elvitték a megrendelők. Édesanyám és nagymama rendezgetni kezdték a cipésműhely szerszámaikat, és találtak a megmaradt anyagok közé elrejtve egy pár, nagyon finom bőrből készült, 28-as méretű, fekete-fehér betétes, ünnepi, patentes, kislánynak való félcipőt. Közel volt már a születésnapom.

Valentin István

Mi az igazság?

Szánalmas Pilátusként
Ítélezünk a szeretet felett,
Percenként meghunyászkodva
Önnön gyávaságunk előtt,
Bölcselkedésnek álcázva
Érdekben fogant árulásunkat.

Pedig tudjuk, jól tudjuk,
Mi az igazság,
Mégis könnyebb
Nem kiállni,
Szemet behunyni,
Ártatlant bűnösnek nevezni,
Gazembert mentetegetni.

Hol vannak a vértanúk,
Kik életet adtak a jónak?
Hol élnek a szentek,
Kik nem alkudoznak?

Adj erőt, Megfeszített!
Adj erőt, hogy átvegyük
Áldozat-keresztedet!

Bátrakká kell válnunk,
Igenné és nemmé,
Örök szeretetté.
Ez az igaz élet útja,
Híd a halál völgye fölött.

TARTALOM

Előszó (Daróci Lajosné)	3
Barna Júlia	
(I)gazság	10
Dylan D. Tides	
A Kíváncsiak.....	11
Értetlenül.....	14
Fazekas Major Gizella	
Igazság, gazság	15
Haikuk.....	16
Gani Zsuzsanna	
Töröld le a könnycseppemet.....	17
Kárpátalja.....	18
Habos László	
Néha... ..	19
Ködfátyol rejt.....	20
Kárász Tamás	
Igazság - gazság	23
Kósa Márta	
56.....	29
Őszi szerelem.....	31
Kovács F. István	
A bitó.....	38
Az udvari bolond	43
Kreischer Nelly	
Istenképmás	45

Ludwig Géza	
Az igazság	48
Igazság	50
Isten nem figyel ránk	51
Lukács Mária	
Találkozás	52
Magyarádi Ágnes	
Tanulópénz	55
Molnárné Boda Mária	
(I)gazság	63
Emberi	64
Nagy-Rakita Melinda	
Hétköznapi csendélet	65
Pálfi Nándor	
Sziluettek	67
Egy kicsit az enyém, egy kicsit a tied	72
Szabó Aida (Jampa drolma)	
Anna-tava	74
Szigetvári Zsófia Petra	
(I)gazság – Háború (Görgei)	78
(I)gazság – Isten szolgája	82
Szöllősi Bernadett	
Fellebbezés.....	93
Tarnócziné Barabás Irén	
Szilánkok.....	94
Valentin István	
Mi az igazság?	102

Képzőművészeti alkotások:

Hangyássy Jánosné

Ősz a nyírfásban 21

Kovács Mátyás

Pipacscsalád.....21

Nagyszalóki András

Hajnal a város felett 22

Révész Gábor

Czabai cserepes.....53

Révészné B. Jolán

Templom kerttel 53

Szekér Gizi

Kalamáris 54

Tarnócziné Barabás Irén

Tavaszi.....54

Vaad Éva

Raku kerámiák 91

Wegenast Róbert

Mosoly 92

Wischin Tibor

Búzamező 92

Hátlapon:
Valentin István verséből

ISSN: 2063-7039

Nyomda: Progresso Print Kft.